

GÖZÜN AYDIN, DƏDƏ ŞƏMSİR, YURDUN AZADDIR!

Bu bir xalq qəzeti

www.adalet.az

ADALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-ci ilin
iyulundan çıxır

№ 152 (5812) 14 noyabr 2020-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Parlament Ali Baş Komandana və xalqa müraciət etdi

Bax: seh-2

Ərdoğan: "Türkün bayrağı
son əsgəri can vermədən
torpağa düşməyib"

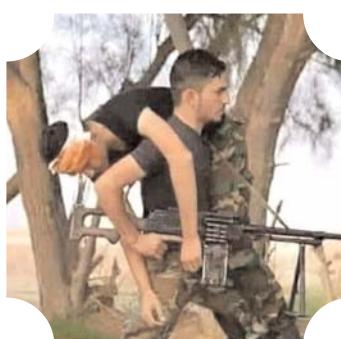
Əsgərlük-
de bayraqın
mənasını,
müqəddəs
bir əmanət
olduğunu ən
yaxşı siz bi-
llişsiniz. Şü-
kürlər olsun
ki, Türk Or-
du sunun
heç bir birlili-
nin bayrağı son əsgəri can vermədən torpağa
düşməyib.

Adalet.az xəber verir ki, bu fikirləri Türkiye Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib.

"Bu gün də siz eldə etdiyimiz qələbələrlə şanlı
əcdadın şanlı nəvələri olduğunu hər gün yenidən
sübut edirsiniz. Bele bir ordunun Komandanı ol-
maqdən daha böyük şərəf, daha böyük qürur yox-
dur."

Vətənimizə, bayraqımıza, azanımıza göz dikən
hər kəs bilməlidir ki, onları acı sonluq gözləyir" -de-
ye, Ərdoğan qeyd edib.

Allah balaları pis gözdən,
nəzərdən qorusun!

Gördüyünüz bu
fotodakı əsgər nar-
daranlı Xəlilov Hü-
seyndir. Yaralı dö-
yüş yoldaşı çiyində
vuruşa-vuruşa irəli
gedir. Allah cəng
meydanımızı igidlər-
siz, məscidlərimizi
azansız etməsin!

1364 nəfər COVID-19-a yoluxub,
1015 nəfər sağalıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19)
infeksiyasına 1 364 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 1 015
nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb.

Nazirlər Kabinetin yanında Operativ Qərargahdan
Adalet.az-a verilən məlumatə görə, COVID-19 üçün
götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 22 nəfər vəfat
edib.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 71 580 nəfərin koronavirus
infeksiyasına yoluxması faktı müyyən edilib, onlardan 53
001 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 927 nəfər vəfat edib,
aktiv xəsta sayı 17 652 nəfərdir.

Spiker: "Bundan sonra
heç kim bizi bu torpaqlardan
çıxara bilməz"

Biz əminik ki,
Azərbaycan Prezi-
denti ermənilərin
dağıtdığı əraziləri-
mizdə bərpa işlərini
aparacaq və Qara-
bağ əhalisi öz ata
yurdlarına geri qayı-
dacaq.

Adalet.az xəber ve-
rir ki, bunu Milli Məclisin dünən keçirilən plenar ic-
lasında spiker Sahibe Qafarova deyib.

Spiker qeyd edib ki, işgaldən azad olunmuş əra-
zilərimizdə dağdırılmış bütün infrastruktur yenidən
qurulacaq: "Biz öz ərazi bütövlüyüümüzü bərpa et-
dik. Bundan sonra heç kim bizi bu torpaqlardan çı-
xara bilməz. Biz bu qələbəni Ali Baş Komandana və Müzəffər Azərbaycan Ordusuna borcluyuq. Qa-
rabağ Azərbaycandır!".

MM sədri, həmçinin vurğulayıb ki, bizə demok-
ratiya dərsi keçməyə çalışanlar əvvəl gərək güzgü-
də özlərinə baxsınlar.

Polis və Daxili Qoşunların hərbçiləri Şuşada

Şuşada
komendant
rejiminin
tatbiqi
başlanılib.
Daxili İş-
lər Nazirli-
yinin mə-
buat xid-
mətin dən
Adalet.az-a bildirilib ki, Şuşa rayon Polis Şöbəsi Şu-
şa şəhərinə köçürülüb.

Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad olunmuş ərazilərində müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkilhäqında fərmanı"na uyğun ola-
raq Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayet Eyvazovun əmri ilə Şuşa şəhərin Polis Şöbəsinin reisi şəhər üzrə komendant təyin olunub.

Hazırda rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları və Daxil Qoşunların yüksək rütbəli hərbçilərindən ibarət şəxsi
heyəti Şuşa şəhərində komendant rejimində fəaliyyətini davam etdirir.

QARABAĞ MÜHARİBƏSİNDE NIYƏ AZƏRBAYCAN QALIB GÖLDİ?

Hərbi ekspertlər cavab verir

Bax: seh.3

TÜRKSOY-un Baş katibi qələbə münasibətilə Prezident İlham Əliyevi təbrik edib

TÜRKSOY-un Baş katibi Düsən Kaseinov Prezident İlham Əliyevə məktub göndərib.

Məktubda deyilir: "Hörmətli cənab Prezident. Zati-alinizi və Azərbaycan xalqını tarixi uğur - işgal altındakı torpaqların BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsasən azad edilməsi və ölkənin suverenliyinin təmin olunması münasibətilə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı (TÜRKSOY) adından və şəxsən öz adımdan ən səmimi duygularımla təbrik edirəm.

Zati-aliləri, Dağlıq Qarabağ bölgəsində noyabrın 10-dan etibarən davamlı atəşkəs elan edilməsi və bütün döyüşlərin dayandırılması ilə bağlı Sizin, Ermənistanın baş nazirinin və Rusiya Prezidentinin imzaladığı birgə bəyanatı böyük məmənluq hissi ilə qarşıldıq.

Bu anlaşma nəticəsində döyüşlərin dayandırılması, məcburi köçkü vəziyyətinə düşmüş azərbaycanlı qardaşlarımızın öz torpaqlarına yenidən qayıtması, təqribən 30 il işgal altında olan əzəli Azərbaycan torpaqlarında sülh, emin-amanlıq və rifahın bərqrər olması ilə tarixi ədalet bərpa edildi.

Zati-alinizin liderliyi ilə qazanılmış bu şanlı zəfər Azərbaycan xalqının birlik və həmrəyliyini bütün dünyaya nümayiş etdi.

İnanıram ki, işgal dövründə dağıdılmış tarixi və mədəni mirasımız tezliklə yenidən əvvəlki vəziyyətinə qaytarılacaq, bütün türk ələminin mədəniyyət və incəsənet xadimlərinin səsləri Şuşadan, Cıdır düzündən dünyaya yığılaçaq.

Bu tarixi zəfər münasibətilə Zati-alinizi və Azərbaycan xalqını bir daha təbrik edir, döyüşlərdə hələk olan qardaşlarımıza Allahdan rəhmət və yarallılara tezliklə şəfa tapmalarını diləyirəm".

İşğaldan azad edilmiş iki kəndə yeni ad verilir

İşğaldan azad edilmiş iki kəndə yeni ad verilir. Adalet.az-in məlumatına görə, bununla bağlı məsələ Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin iclasında müzakirə edilib.

İcadasda "Azərbaycan Respublikasının Xocalı rayonunun Quşçubaba kəndinin Baharlı kəndi adlandırılması haqqında" və "Azərbaycan Respublikası Xocavənd rayonunun Tsakuri kəndinin Hünərlı kəndi adlandırılması haqqında" qanun layihələri daxil edilib.

Layihələrə əsasən, Azərbaycan Respublikasının Xocalı rayonunun Qarabulaq kənd inzibati ərazi dairesi tərkibindəki Quşçubaba kəndi Baharlı kəndi adlandırılmalıdır. Ölkəmizin Xocavənd rayonunun Çiraquz kənd inzibati ərazi dairesi tərkibindəki Tsakuri kəndi Hünərlı kəndi adlandırılmalıdır. Hər iki layihə Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Hulusi Akar: "Türkiyə həm masada, həm də ərazidə olacaq"

"Türkiyə orda hardadır? Türkiyə işin dibindədir, həm masada, həm də ərazidədir. Orada hər hansı bir "oldu-bitdi" dən söhbət gedə bilməz".

"Anadolu" Agentliyinin məlumatına görə, bu sözləri Türkiyənin Müdafiə naziri Hulusi Akar deyib.

"Sabah Rusiyadan geniş bir heyət gəlir. Taktiki və texniki olaraq kim harada dayanacaq, kim nə edəcək bunlardan danışılacaq", - deyə H.Akar bildirib.

Parlament Ali Baş Komandana və xalqa müraciət etdi

Milli Məclis Ali Baş Komandan və xalqa müraciət etdi.

Adalet.az-in məlumatına görə, müraciətdə qeyd olunur ki, son 100 ildən artıq dövürdə Ermənistan Azərbaycan xalqına qarşı işsaalçılıq və soyqırım siyaseti həyata keçirib.

Sovet İttifaqı dağıldıqdan sonra geniş miqyas almış işsaalçılıq siyaseti neticəsində Azərbaycan əraziisinin 20 faizi Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işgal edilib, bir milyondan artıq soydaşımız öz torpaqlarından didərgin düşüb, xalqımıza qarşı qətlam və soyqırımlar həyata keçirilib, xalqımıza qarşı dünyanın ən qanlı soyqırımlarından biri olan Xocalı soyqırımı həyata keçirilib.

Xalqımıza qarşı etnik təmizləmə, soyqırım və işsaalçılıq siyasetinə qarşı müqavimət ümummilli lider Heydər Əliyev hakimiyətə gəldikdən sonra təşkil edilib.

Azərbaycan daim sülh prosesinə sadıqlik nümayiş etdirib, bütün təkliflərə anlayışla yanaşib. Təssüsüf ki, Ermənistanın qeyri-konstruktiv siyaseti neticəsində bu təkliflər heş bir nəticə verməyib.

Nicat Novruzoğlu

Hikmət Hacıyev: "Səfirin verdiyi şəhər yersizdir"

Rusiya Federasiyası Silahlı Qüvvələrinə məxsus helikopterlə əlaqədar baş vermiş faciəvi hadisə ilə bağlı noyabrın 9-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışıqlığı olub. Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi müvafiq açıqlama ilə çıxış edib. Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu tərəfindən bu təsadüfi faciə ilə əlaqədar cinayət işi açılıb. Azərbaycanın və Rusiyanın Baş prokurorları arasında istintaqın gedisi ilə əlaqədar telefon danışıqlığı olub. İstintaqın gedisi ilə bağlı qarşılıqlı məlumat mübadiləsi həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Rusiya Federasiyasında kəsəfirin bu məsələ ilə bağlı verdiyi şəhər yersizdir. Bu kimi hal Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinə xələl getirə bilməz. Adalet.az xəber verir ki, bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyasının Xarici siyaset məsələləri şöbəsinin müdürü Hikmət Hacıyev bildirib. Prezidentin köməkçisi deyib: "Həmçinin, məsələnin mahiyyətinə varmadan Azərbaycanın Rusiyadakı səfirinin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin statusu ilə bağlı söylədikləri qəbul edilməzdirdi. Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərləri və digər rəsmi şəxsləri ölkənin rəsmi mövqeyinə və Prezident İlham Əliyevin yürtüdüyü siyasetə zidd olan özbaşına açıqlamaların veriləməsindən çəkinməlidirlər".

Nazirlik sosial şəbəkə istifadəçilərinə müraciət etdi

Cəbhədə Ermənistanın genişmiqyaslı taxribatlarının başlandığı gündən, yəni sentyabrın 27-dən etibarən ölkə üzrə kibər hückumların sayı adı günlərlə müqayisədə 5-6 dəfə artıb.

Bu barədə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi məlumat yayıb. Bildirilib ki, xarici ölkələrdən daxil olan zənglər, veb-kameraların sindirilənməsi, router və modemlərə kütləvi hücumlar, xəbər saytlarına hücumlar, sosial şəbəkə hesablarının saxtalasdırılması, fışinq hücumları, demək olar ki, hər gün üzləşdiyimiz dütşmən taxribatlarıdır.

Son günlərdə Azərbaycanda "Facebook" istifadəçilərinin hesablarının bloklanması halları ilə bağlı müraciətlərin də sayı artıb. Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Elektron Təhlükəsizlik Xidməti "Facebook" sosial şəbəkə istifadəçilərinin hesablarının bloklanması və ya ləğv edilməsinin qarşısını almaq üçün bir sıra qaydalarla əməl etməyə çağırır.

Vilayət Quliyev

Ermənilər qaraçı köçkünü gəlmədirlər

Süleyman Peyğəmbərin iki qadının iddiaçı olduğu körpəni həqiqi anasına necə qaytarması haqqındaki pritça yadınızdadır mı?

Peyğəmbərin qərarı çox dəhşətli olur. Uşağı iki yerə parçalayıb hər yarısını bir qadına verməyi əmr edir. Onlardan biri tərəddüdsüz razılaşır.

İkinciisi isə dərhal iddiasından əl çəkib uşağı birinci qadına verilməsini istəyir.

"Bilindi ki, uşağın əsl anası sənsən!" - deyə Peyğəmbər ona övladını da götürüb getməyi əmr edir.

Ermənilərin Kəlbəcərdə törətdikləri vəhşiliklər - meşələri, evləri yandırmaları, hər şeyə bacardıqları qədər zərər vurmağa çalışmalrı bu pritçanı yadına saldı.

Bizim insanlar yurdlarını tərk edəndə bir budagi da qırmamışdilar, bir pəncərə şüşəsini də sindirmamışdilar. Çünkü özlərinin idi.

Ermənilər isə qaraçı köçü kimi gəlmədirlər. Ona görə də müvəqqəti sahibləndikləri yerlərdən qaçanda "Bizdən sonra lap dünya dağılsın!" prinsipi ilə hərəkət edirlər.

Əsas odur ki, rədd olub getsinlər!

Ziyafət Əsgərov: "Ölkəmizin tarixində yeni bir səhifə açıldı"

Noyabrın 10-da ölkəmizin tarixində yeni bir səhifə açıldı. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olundu.

Adalet.az xəber verir ki, bunu Milli Məclisin dünən keçirilən plenar iclasında Müdafie, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov deyib. O bildirib ki, qardaş Türkiyə hər zaman olduğu kimi Vətən Mühəribəsində də Azərbaycanın yanında olub: "Bir millət iki dövlət ifadəsi əbəs yerə deyilməyib. Dövlətlərimiz arasında olan qardaşlıq və dostluq münasibətləri bir daha bütün dünyaya nümayiş olundu".

Deputat: "Bu qələbə Azərbaycanın adını tarixə qızıl hərflərlə yazdır"

"Erməni qoşunları Qarabağda darmadağın olub. Ali Baş Komandanın sərkərdəlik qabiliyyəti nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edildi. Bu qələbə Azərbaycan liderini dünya liderlərinin tarixdə ən yüksək səviyyədə olan liderlər siyahısına yüksəltdi".

Bunu Milli Məclisin dünən keçirilən plenar iclasında Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov deyib. O bildirib ki, bu qələbə Azərbaycanın adını tarixə qızıl hərflərlə yazdı:

"Bu qələbə Azərbaycan tarixinin qızıl səhifəsidir".

Nicat Novruzoğlu

ƏDALƏT •

14 noyabr 2020-ci il

QARABAĞ MÜHARIBƏSİNDE NİYƏ AZƏRBAYCAN QALIB GÖLDİ?

Hərbi ekspertlər cavab verir

44 gün davam edən Qarabağ müharibəsi Azərbaycan ordusunun qələbesi ilə nəticələndi. Bu, hərbi müşahidəcilər üçün gözənlənilməz oldu. Döyüşlər başlayan ilk gündən onlar hər iki tərəfin güclərinin az-çox bərabər olduğunu hesab edirdilər və düşünürdülər ki, Azərbaycan döyükən meydandlarında çox da uzağa gedə bil-məyəcək.

Hərbi əməliyyatların gedişində erməni tərəfinin məglubiyətinin əsas səbəbləri barədə BBC-nin Rusiya xidməti hərbi ekspertlərlə birlikdə müzakirə edib. Hərbi əməliyyatlar Azərbaycan ordusunun Dağlıq Qarabağda əsas yaşayış məntəqələrindən ən vacibi sayılan Şuşa şəhərinin əla keçirilməsindən sonra başa çatdı. Erməni şərhçiləri xəbərlərdə Qarabağın açarı, ürəyi və simvolu sayılan Şuşanın azad edilməsini belə edirlər. "Bu mərkəz Xankəndində nəzarət etmək üçün ən əlverişli yüksəklilikdi. Şuşa ele birinci Qarabağ müharibəsində də həllədici rol oynamışdı"- deyə Ermənistan İctimai radiosunun keçmiş rəhbəri Mark Qriqoryan bildirir.

Sentyabrın axırları və oktyabrın əvvəllərində Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarda hansı nəqliyyətlər qazanacağı az ehtimal olunurdu. Çoxları hesab edirdi ki, bu əməliyyatlar da əvvəlkilər kimi bir neçə strateji yüksəkliliklər və bir neçə kv.kilometr ərazilər azad olunandan sonra dayandırılacaq. Məhz 2016-ci il aprel döyüşlərinə olduğu kimi.

27 sentyabr tarixində başlayan hərbi əməliyyat bütün cəbhə xətti boyunu əhatə edirdi. Əsas hücumlar Murovdağ və Ağdərənin Talyış yaşayış məntəqəsi istiqamətində, cənubdan isə Füzuli-Cəbrayıllı istiqamətində aparılırdı.

Şimalda general-major Hikmət Həsənovun başçılıq etdiyi Azərbaycan ordusunun 1-ci korpusu, cənubda isə iki hərbi qrup - general-leytenant Hikmət Mirzəyevin və general-major Mais Bərxudarovun başçılıq etdiyi ümumi korpus hərbi əməliyyatları aparırdı.

Bir neçə gün ərzində Azərbaycan ordusu vəziyyəti öz xeyirlərinə dəyişə bilmirdilər. Lakin 9 oktyabr tarixində Cəbrayıllı rayonunu işgaləndən azad etdilər. Bu şəhər tam dağıdılmışdı. Bir neçə gün sonra isə Dağlıq Qarabağın ərazisi sayılan Hadrut şəhəri nəzarətə götürüldü. Məhz Hadrutun süqutu vəziyyəti kökündə dəyişdi - Azərbaycan ordusu sürətə irəliləməyə, ermənilər isə geri çekilməye məcbur oldu.

"Faciə ondaydı ki, Hadrut nədənsə ciddi müqavimət göstəriləmədən təhvil verildi və bu, sonra ki ərazilərin Azərbaycan ordusunun əlinə keçməsində əsas rol oynadı" - deyə adının çəkilməsini istəməyen erməni hərbi mütəxəssis BBC-yə müsahibəsində bildirir.

Azərbaycan ordusu əsasən Azerbaycan-İran sərhədi boyu hücumlarını davam etdirirdi. Cəbrayıllı və Hadrutdan sonra ard-arda Füzuli, Zəngilan, Qubadlı rayonlarına

nəzarəti ələ alaraq Xankəndini Ermənistənla birləşdirən Laçın dəhlizinə yaxınlaşmağa başladı. Məqsəd Laçın şəhərini, ordan Şuşaya və Stepanakertə gedən avtomobil yolunu və həmçinin Şuşa şəhərini tutmaq idi.

Məqsədə çatmaq üçün dağlıq erazilərdə hərəkət o qədər də sürətli olmasa da erməni hərbi qüvvələrinin müqaviməti getdikcə zəifleyirdi. Bunun nəticəsi idi ki, Azərbaycan hərbçiləri ağır texnikanın köməyi olmadan belə Şuşaya qədər

gəlib çata bilmədi. Və ağır döyüslərdən sonra Şuşa şəhəri onların əlinə keçdi.

Bu müharibənin əsas həllədici mərhəlesi oldu və Şuşa şəhərinin azad edilməsindən sonra müharibə sona çatdı.

AZƏRBAYCAN VƏ ERMƏNİSTAN HANSI SİLAHLARA MALİK İDİ?

Dağlıq Qarabağın işgalindən ötən 27 il ərzində hər iki tərəf dondurulmuş vəziyyətdən istifadə edərək silahlanmağa başladı və məsələni güc yolu ilə həll edəcəyini bəyan etdi.

Tərəflərin hansı silahları aldıqları barədə açıq məlumat olmadığı üçün onların hərbi potensialına qiymət vermək çətin idi. Ermənilərin aldığı hərbi texnika demək olar ki, Dağlıq Qarabağ ərazisində yerləşdirilirdi. Bakı və Yerevanın son illərdə aldığı silahlardan barədə az-çox danışmaq olar. Azərbaycan ordusu 2000-ci il dən başlayaraq daha aktiv müiadir silahlardan almağa başladı.

"XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycanın hərbi büdcəsi Ermənistən hərbi büdcəsindən orta hesabla 3-5 dəfə çox idi. Hətta ayrı ayrı illərdə Azərbaycanın hərbi büdcəsi Ermənistən dövlət büdcəsini belə üstələyirdi" - deyə Rusyanın Uzaq Şərqi İnstitutunun əməkdaşı Vasili Kaşin bildirir.

Müharibədən bir il əvvəl Azərbaycan aktiv şəkildə Türkiyədən və digər dövlətlərdən müasir silahlardan almağa başladı.

Reuter agentliyinin əldə etdiyi məlumatlara görə, Bakı əsasən Qarabağda müvəffəqiyətlə tətbiq edilən pilotsuz "Bayraktar" təyyarələri ni alırdı. Daha əvvəller İsrailin silahla təhciz olunan dron "Kamikaze" lərini və dəqiq vuran raket komplekslərini, Rusiyadan TOS 1A sistemlərini, BMP-3, Msta-S atıcıları qurğularını, iki divizyon ZRK S-300

və bir neçə yaxın vuran Tor-M2E komplekslərini alıb.

Kaşının sözlərinə görə, Azərbaycan silahları qarşı tərəfin silahlardan fərqlənirdi. Onlar diqqətlə hərbi sahədə yeni tendensiyaları öyrənməklə silahlanma məsələsinə diqqət edirdilər. Onlar müharibəyə dəha diqqətlə hazırlanmışdır.

2010-cu ildən başlayaraq Ermənistən da silahlanmaya böyük vəsait ayırmaya başladı. Lakin alınan məlumatlara görə, onların aldıqları silahlardan hərbi ekspertlər tərəfindən ciddi qiymətləndirilmirdi. Ermənilər Smeç sistemləri, daşınan Zenit raket kompleksləri və bir divizyon Isgəndər-E raket kompleksləri əldə edə bilmisdilər. Hətta erməni tərəfi də 4 Su-30 SM təyyarələrinin alınmasını təqnid edirdi. Çünkü Azərbaycanın aldığı MiG-29-lar daha güclü, daha süretli, dəha hərbi manevr etmə qabiliyyətlərənə malik idi.

"Bir sözə, ermənilər özlərinin az resurslarından da yaxşı istifadə edə bilmədilər. Baxmayaraq, onların psixoloji durumları daha keyfiyyətli görünürdü. Müdafiə şəxsi heyətin keyfiyyəti də pis qiymətləndirilmirdi" - deyə Vasili Kaşin bildirir.

"Arsenal Oteçestva" jurnalının baş redaktoru, rusiyali hərbi ekspert Viktor Muraxovski qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfi müharibəyə geniş keşfiyyat apardıqdan sonra başlamışdı. Qarşı tərəfin zəif yerlərini müəyyənləşdirəndən sonra ermənilərin müdafiə müqavimətini qıraraq müvəffəqiyətli hərbi əməliyyatlara başlamışdı. Hərbi ekspertin fikrincə, Azərbaycan ordusu ehtiyatla hərəkət edir, yalnız ciddi keşfiyyat apardıqdan sonra pilotsuz təyyarələrlə ermənilərin atəş nöqtələrini dağıdırırdı.

Muraxovski Azərbaycan ordusunun hərbi əməliyyatlarını Türk ordusunun stilində apardığını qeyd edir.

Bakı əvvəlcədən şimal istiqamətində hücumlar aparacağına planlaşdırırsa da, bu hissədə dağlıq erazilərin çətin keçiləcəyini nəzəre alaraq cənub hissədə düzənlik ərazilərdə dəha effektli hərbi üstünlük'lər nail oldu.

Ekspertlərin fikrincə, ermənilər daha çox şimal istiqamətində güclərini cəmləşdirmişdilər. Cənub hissə isə onlar üçün ikinci dərəcəli hesab edilirdi. Azərbaycan tərəfinin gözlənilmədən planlarını dəyişməsi onların Şuşa və Laçın istiqamətinə qədər irəliləməsinə imkan yaratdı.

"Beləliklə, bir tərəf on illiklərə hazırlaşlığı müharibəyə çox yaxşı hazırlaşmışdı, digər tərəf isə elə-bələ, çox zəif" - deyə Vasili Kaşin bildirib.

Rusdan tərcümə
Rüstəm Hacıyev

Vaqif Qarayev

Şəhid valideynləri,
qarşınızda
baş əyirəm!

Bəri başdan politoloqluq elədiyimə görə üzrlü sayın. Amma kimdən əksiyəm ki?

Mənəcə, hərbi əməliyyatların gedisi əvvəlcədən Rusiya və Türkiyə ilə razılışdırılmışdır(bəlkə İranla da)... Sonda harda dayanacağımız da razılışdırılmışdır... Rusyanın sülhməramılları məsələsi də... Rusiya nə qədər çalışsa da Türkiyəni oyundan kənarlaşdırıbilmədi. İndi Türkiyənin sülhməramı missiyası ilə bağlı rus mənbələri fərqli açıqlamalar verir. Son sözü yenə bizim rəhbərlik deməlidir. İnşallah ki yaxşı olar!

Şuşada və Xankəndində mobil şabəkəmiz işə düşüb. Əla xəbərdi!

Xankəndində bayraqımız dalgalansayı tam rahat olardı...

Bu qələbəni bizə qazandıran, ƏSGƏR, var ol!!! Şəhidlərimizə bu millət yaşıduqça borcluyuq! Ruhunuz şad olsun! Şəhid valideynləri, qarşınızda baş əyirəm! Olmasın müharibə! Uşaqlar yetim qalmasın! Analar oğulsuz, gəlinlərimiz ərsiz qalmasın!!!

Səxavət Məmməd

Əslində
hər şey indi
başlayır

Döyüslər dayanandan həmişə olduğu kimi səngər-səngər, post-post cəbhəni gəzdim. Gör-düyüm bir şey var ki, anlaşmadan əvvəl necə xidmət aparılırdısa, o ciddiyyətlə xidmət aparılır. Postlarda əvvəlkimi kimi durulur, müşahidələr aparılır. Bəzi yerlərdə şəxsən izləmələrim onu göstərdi ki, yük maşınları boş gelir, dolu gedir. Yandırıqları nələrisə müşahidə etmək mümkündür.

Qarşı tərəfin rahatlادığını tam əminliklə deyə bilerəm.

Hətta anlaşmanın açıqlandığı gecə sevinc səsləri də gəlib. "Sağ qayıdacaq" deyib, şən-ləniblər. Hardan bilirəm? Bəzi postlar var ki, məsafə 40-50-55 metr arasıdır. Səs rahat eşidiir, daş da səngərdən səngər düşür.

Cəmiyyətdə son baş verənlər birmənalı qarşılanmayıb. Mənə də çoxlu suallar verirlər. Açığı siyasi prosesləri izləmək kimi bir imkanım olmayıb. Hər gün də görüşlər keçirildiyini deyirlər. Düşünürəm bir mexanizm hazırlanacaq. O me-xanizm hazırlanandan sonra nələrsə aydın olacaq. Ancaq xalqın fikri təbii ki, nəzərə alınmalıdır.

Döyüslərin başlamasından bir gün əvvəldən bu güne qədər ancaq müharibəni izləmişəm. O üzdən müharibə ilə bağlı deyəcəklərim daha çoxdur.

Gör-düyüm 5-10 faizi yazmışam, bildiyiminsə 1-2 faizi ola, ya olmaya. Hər şey ideal idimi? Yox. Ancaq ideal olmasa da, ordu istədiyini edirdi. Açığı qoşun növlərini fərqləndirmək istəmirəm. Ancaq dekabrın 1-dən sonra detallı yazarım.

Ermənilərin Qarabağda yaşayıb-yaşmayıcağıını soruşurlar. Fikrimcə, xisətlərinə bildiyim qədər yaşamaq istəyənləri olacaq. Düşünürəm böyük hissəsi gəlib yaşamayacaq. Bundan əlavə, yaşamaq istəyənlər də ciddi araşdırılmalıdır.

Əslində hər şey indi başlayır və hər şey bidden aslı olacaq.

Biz (oranı görən nəsil) Qarabağı bulaq-bulaq tanımışıq, sevmişik. Quzu, kabab, araq. Xankəndini də erməni qızlarına görə. İtirəndən sonra qədrin bilməyə başladıq.

Bizdən önceki nəslin səhvərini təkrarlamamaq üçün cəmiyyət olaraq məşətdən çıxıb, siyasılışməkdə fayda var.

Layihənin istiqaməti: Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Nº 128 (2162) 14 noyabr 2020-ci il

"Dəhşətli hadisələrin şahidi olmuş insanın susması xəsisin ölüm ayağında qıymətli şeyləri əbasına büküb insan yaşamayan yerde basdırmasına bənzəyir".

V.Yan

Hələ deyilməmiş çox sözümüz var... Erməni siyasetinin görünən və görünməyən tərəfləri...

mış ermənilərin heç bir əsası olmayan "yazılırla" dünya xalqlarını aldatmağa, özlərini Cənubi Qafqazın, hətta Qarabağın "qədəm" sakinləri kimi tanıtmağa çalışdıqlarını, güclü dövlətlərin əllərində oyunağa çevril diklərini, 1828-1830-cu illərdə çar Rusiyası tərəfindən işgal edilmiş Azərbaycanın İrevan, Zəngəzur, Naxçıvan və Qarabağ xanlıqlarına məxsus olan ərazilərinə köçürülbət getirildiklərini, həmçinin çar Rusiyası-

laşdırıqlarının, əsrlərə azərbaycanlılara ve türklərə düşməncilik siyasetindən əl çəkməyən işgalçi erməniləri azərbaycanlılara "qardaş" və "dost" adlandıran manqurtların kimlər olduğunu taniyacaqsınız.

Bu yazı faktlar əsasında yazılmışdır...

Mən Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunun mərkəzi Xankəndi şəhərini terror yuvasına çevirmiş işgalçi ermənilərin, Ermənistən silahlı qüvvə-

BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası Ermənistən qoşunlarının 1988-1993-cü illərdə işgal etdikləri Azərbaycan ərazilərindən qeyd-şörtüsüz çıxarılması ilə əlaqədar verdikləri 822, 853, 874 və 884 nömrəli Qətnamələr yeri yetirilmir?

Cünki adaların çəkdiyimiz təşkilatlar və qurumlar göstərilən Qətnamələrə bilərəkdən, ikili standartla yanaşır, hadisələri qəsdən uzadırlar. Onlar çox yaxşı bilirlər ki, işgalçi döv-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütüvə İnformasiya Vasitələrinin İnkisafına Dövlət Dəstəyi Fondu

- Sənin səngərə düşmən atılmaz,
Səninlə döyüşə ordu tapılmaz!
- Dənizlər adlayıb yol keçməlisən,
Sən Vətən əsgəri, Türk əsgərisən!

Bir yanın Bakıdır, bir yanın Gəncə,
Bir yanın İstanbul, Təbriz, Əlinçə...
Bir yanın Naxçıvan, sarıl qılınca
Əyninə poladdan paltar geymisen
Sən Vətən əsgəri, Türk əsgərisən!

- Sənin şeypurunun sədalarından,
Diksinib oyanar yerində cahan!
Qısqas almalısan Ermənistəndən!

1987-1992-ci illərdə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda nələr baş verirdi?!

(Bizim çoxlarımızın bilmədiyimiz həqiqətlər...Xankəndi)

Hörmətli oxucular, insandakı en böyük mənəvi keyfiyyət düz görmək, düz eşitmək, düz danışmaq və düz yazmaqdır. Mən də düz danışacağam, düz yazacağam... Çünkü tarix heç bir hadisəni öz sehifəsindən silib atmir.

Bu yazınızı necə başlayacağımı və necə qurtaracağımı düşünənən mənə ele gəldi ki, da-ha ne danışmağa, nə de yazmağa heç nə qalmamışdır. Lakin 1987-1992-ci illərdə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda şahidi olduğum hadisələr, Şuşa şəhərində (Ana Vətənimdə) yazdığını "gündəlik"lər, uzun illərdən bəri toplaşım tarixi sənədlər, işgəncələrə məruz qalmış insanların apardığım söhbətlər bu yazının yazılımasına səbəb oldu.

Əslində baş vermiş hər bir hadisə yazılıcaq bir əsərdir. Hər bir əsər isə öz vaxtında yazılımalıdır. Əger tariximizi və coğrafiyamızı vaxtında yazmasaq, özgələr yazacaqlar, özü də öz milli ruhlarına, milli istəklərinə, milli təessübüklüklərinə və milli ideologiyalarına uyğun şəkildə...

Unutmamalıq ki, xalqın tarixini yazan insanın milli mənsubiyyəti, milli ruhu, milli təessübükeşliyi əsas şərtidir... Lakin etiraf etməliyik ki, xalqımızın tarixi ayrı-ayrı zamanlarda milli mənsubiyyəti azərbaycanlı olmayan, Azərbaycan xalqının milli ruhuna, milli dəyərlərinə, ərazilərinə, toponimlərinə, inancına, tarixi abidələrinə, şəxsiyyətlərinə, mədəniyyətinə və incəsənetinə qəsdən ləkə vuran adamlar tərəfindən də yazılıbdır. Bunlar danılmaz həqiqətlərdir.

Siz bu yazıda əsrlərle Azərbaycan torpaqlarına və azərbaycanlılara qənim kəsilmiş, faşist ideologiyası ilə silahlı-

nin işgalçılıq siyasetini uzun illər davam etdirən Sovet Rusyasının Azərbaycan torpaqlarında yaratdığı Ermənistən adlı dövləti necə müdafiə etdiyini göreceksiniz.

Siz bu yazıda Sov. İKP MK-nin baş katibi M.S.Qorbaçovun Azərbaycanın Dağlıq Qarabağda regionunda 1988-ci ildə yaradığı bədnəm Xüsusi Təşkilat Komitesi tərəfindən insan qəddarlığının son pilləsində dayanan, faşist ideologiyası ilə silahlanan ermənilərə göstərdiyi köməklik neticəsində 1988-1993-cü illərdə 1 milyondan çox azərbaycanlıların öz doğma torpaqlarından məcburi köçküň düşmələrinin, 20 faiz ərazilərin işgal olunmasının, 20.000 azərbaycanının öldürülüşünün, 5.000 azərbaycanının əsir və itkin düşdүүünün, bir sözlə, Azərbaycan ərazilərinə və xalqına vurulan sağılmaz yaraların şahidi olacaqsınız. Siz bu yazıda 1988-1990-ci illərdə Ermənistən hökuməti tərəfindən Qərbi Azərbaycandan zorla qovulub-çıxarılmış, Azərbaycana pənah gətirmiş azərbaycanlıların (erməni təessübükeşlerinin əlli ilə) bir gecənin içərisində Dağlıq Qarabağdan, xüsusişə Şuşadan necə uzaq-

lərinin və keçmiş Sovet Rusyasına məxsus (Xankəndi şəhərində saxlanılmış) 366-ci motoatıcı alayının əsgər və za-bitlerinin birləşərək 1988-1993-cü illərdə Dağlıq Qarabağda və onun etrafındaki 7 rayonda yaşayış azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdikləri kütlevi insan qırğınından, Dağlıq Qarabağ zorla Azərbaycandan qopar Ermənistənə birləşdirmek məqsədilə keçirdikləri mitinqlərin, bir-birinin ardınca işgal etdiyikləri kənd və şəhərlərin ürək göynədən mənzərələrinin, söküfür-dəqidilmiş məzarların, məscid və pirlərin, tarix və ince-sənət abidələrinin, şəhidlərimizin tehqir olunmuş-tanınmaz hala salınmış cəsədlərinin canlı şahidiyəm. Mən bunların üstündə sükutla keçə bilmezdim...

Daha İrevanın, Göyçə, Vedinin Yolların çoxumuz taniya bilmir.
O qədər el-oba itirmişik ki...
Adam düz-əməlli sanaya bilmir.

Bunlar nə əfsanədir, nə de nəgil, bunları real gerçekliklərdir. Gelin həqiqəti danişaq:

Niye son 30 ildə Beynelxalq Təşkilatlar, Qurumlar, ATƏT-in Minski Qrupunun həmsədrleri,

İt Ermənistən, işğala məruz qalan dövlət isə Azərbaycandır. Onlar yaxşı bilirlər ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi ərazisidir. Onlar yaxşı bilirlər ki, ermənilər Dağlıq Qarabağın sakinləri deyillər... Bu danılmaz həqiqətlər minlərlə sənədlərdə öz təsdiqini tapmışdır.

Bu danılmaz həqiqətləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev dəfələrlə dünyadanın en yüksək kürsülərindən "sülh"dən, "ədalət"dən və "demokratiya"dan dəm vuran ölkələrin başçılarına çatdırmışdır. Unutmamalıq ki, adalarını sadaladığımız Beynelxalq Təşkilatları və Qurumları ermənilərlə onların arasındaki "təmas nöqtəsi"nin yaxınlığı, təessübəşlik və digər amillər birləşdirir. Burda XIII əsrin klassik şairi Sədi Şirazinin bir müdrik keləmi yadına düşdü: "Sərtlik lazım olan vaxt yumşaqlıq göstərmək yersizdir. Yumşaqlıq göstərmək dəshəni dost edə bilməsən, ancaq onun iştahasını artırırsan".

Birmənali şəkildə dərk etməliyik ki, ermənilərin işğal etdiyikləri Azərbaycan torpaqlarından ne vakxtsa öz xoşları ilə çıxıb gedəcəklərinə, onların azərbaycanlılarla mehriban "qonşuluq" və "dostluq" edəcəklərinə inanmaq sadələhvlükdür. Azərbaycan ərazilərinin son 30 ildə işğal altında saxlanması fikrimizə sübutdur. Ən doğru həqiqət isə budur: əsgəri girdiyi ərazilən ancaq əsgər çıxara bilər. Odur ki, üzümü Azərbaycanın və qardaş Türkiyənin əsərlərinə tutaraq deyirəm:

Ey ulu dönyanın, ulu tarixinin, Qəhrəman övladı, yurdun əsgəri:

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Babam Xətainin şah türbəsən,
Sən Vətən əsgəri, Türk əsgərisən!

Sən Ana Vətənin ər balasən,
Sən Odlar Yurdunun ər qalasən!
Şəhid qisasını sən almalsən!
Şuşada, Laçında, dağ Kəlbəcərdə...
Qələbə bayraqın ucaltımsın!
Sən Vətən əsgəri, Türk əsgərisən!

Necə əsir olar sənin övladın?
Bəs necə çağrılar de, onda adın?
Sənə layla çalan qəhrəman qadın,
Önündə diz çöküb, baş əyməlisən,
Sən Vətən əsgəri, Türk əsgərisən!
Əyyub Şirənlərinin şah əsərisən!

(Bax: Ə.Ş. "Əsgər marşı", "Qarabağ" qəzeti, 23.10.1997-ci il)

Biz Çar Rusyasının əli ilə Azərbaycan torpaqlarına köçürülüb gətirilən işgalçi ermənilərin kimliyini yadımızdan çıxarmamalıyıq. Biz su kimi axıtdığımız qanımıza, dağlar kimi yiğdiğimiz sümüklərimizə sahib çıxmabı bacarmalıq. Biz öz tarixi adını və məgrurluğunu qoruyub-saxlayan, doğma övladlarının - azərbaycanlıların yoluñu gözləyə Qərbi Azərbaycanımızın, Dağlıq Qarabağımızın və onun ətrafindəki ərazilərimizin işgaldən azad olunmasını gələcək nəsillərə miras saxlamamalıq.

(ardı növbəti sayımızda)

Əyyub Şirənlə, şair-publisist, əməkdar müəllim, AYB-nin üzvü, mühərribe və əmək veterani

ƏDALƏT •

14 noyabr 2020-ci il

QURUCU VƏ XİLASKAR SƏRKƏRDƏ

Son günlerin hadisələri elə sürətlə baş verdi ki, onun bütün çalarlarını izləmək, hər anının xoşbəxtliyini yaşamaq mənə yuxu kimi gəldi. Elə bilmək, bütün bunları dərin və şirin bir yuxuda görürəm. Amma gerçəklilik gerçəklidir, onu heç kim inkar etmək gücündə deyil. Bax, bu mənada mən də Azərbaycan adlı məmləkətin bir vətəndaşı olaraq 44 günü ömrümün 30 ilindən daha şirin, daha gözəl, daha mənalı hesab edirəm. Çünkü...

Həyat yolum heç də rəvan olmayıb. Çətinliklərdən, sınaqlardan keçmişəm... neçə-neçə ağrı-acının şahidi olmuşam. Yəni bu gün işgaldən azad olunmuş Füzuli rayonunun, xüsusilə onun Yuxarı Veysəlli kəndində doğulmış bir Allah bəndəsi olaraq bütün kənd uşaqları kimi ilk dərslərimi həyatdan almışam. Evin, ailənin işinə əl uzatmışam. Orta tehsilimi keçmiş Martuni qəsəbəsində, indiki Xocavənddə beynəlmilər məktəbdə almışam. Ermənilərin içini də, cölünnü də önce orda görmüşəm, orda tanımışam. Sonra fəaliyyətimlə bağlı təmaslar olub və nəhayət, Dağlıq Qarabağ hadisələri başlayanda mən bir daha onların necə bir qaraguruh olduqlarını təkcə bizi yox, bəşəriyyətə virus kimi problem yaranan məxluq olduğunu gördüm.

Hələ Füzuli rayonunda Komsomol teşkilatına rəhbərlik edənə işlə bağlı Hadrut, Martuni rayonlarının Komsomol teşkilatlarının təmsilciliyiyle görüşlərimiz olurdu, qarşılıqlı təcrübə mübadilələri, müøyəyən tədbirlər planını gerçəkləşdirmək üçün əlaqələr saxlamağa məcbur idik. Onda da görürdüm ki, bu adamların daxili kılın, kürdərlə doludur. Üzdə özlərini başqa cür göstərir, daxildə isə iblis idilər. Bütün bunları ona görə xatırlayıram ki, Ulu Öndərimiz Azərbaycana rəhbərlik et-

diyi dövrlərdə ermənilər qınlarına çəkilmişdir. Tisbağa kimi çanaq altında hərəkət edirdilər. Hələ o illərdə onların Moskvaya ünvanlaşdırılmışlar məktublar, teleqramlar daha çox muxtar vilayətdə yaşayan azərbaycanlıların adından göndərilirdi. Bizimkilerin vəsiqələrindən istifadə edib öz çirkin niyyətlərini həyata keçirirdilər. Ümmümmilli liderimiz Moskvada işdən çıxarılandan sonra ermənilərin iç üzü açıldı, meydandan işgaldən azad edə bilər. Yaqın ki, füzülərin, eləcə də o bölgənin sakinlərinin xatirində olar. *Mən Ulu Öndərimizin Sərvəcanımı ilə Füzulinin işgali ərafəsində o rayona icra başçısı təzini olundum. Ona görə də həm Füzulinin işgali, həm də Horadız qəsəbəsi və kəndlərimizin işgaldən azad edilməsi prosesi bütünlüklə gözlərimin qarışındadır. Cənab prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev*

ləri genişləndi. Onların Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan ayırmak arzuları gündəmə gəldi. Çünkü həm SSRİ hökuməti, həm də Azərbaycanın vaxtı rəhbərliyi qətiyyət nümayiş etdirmirdi. Moskva daha çox ermənilərə havadarlıq edirdi. Eləcə də Azərbaycanın daxilində baş verən hadisələr, vəzifə davası olkədə bir sahibsizlik yaradmışdı. Həm Dağlıq Qarabağda yaşayan azərbaycanlılar, həm də bu vilayətlə həmsərhəd olan rayonlar və onların sakinləri quş tüfəngiyə silahlanmış ermənilərin qarışında köməksiz qalmışdı. Özünümüzüfiə dəstələri və sonra da yaradılan, amma bir komandanlılığı olmayan ordu məcbur olub geri çəkildi. Şəhidlər verdik, kəndlərimiz, rayonlarımız yağmalandı, işgal olundu. *Yalnız 1994-cü ildə Ulu Öndərimiz ikinci dəfə hakimiyətə olarkən uğurlu Horadız əməliyyatı nəticəsində biz həm Horadız qəsəbəsini, həm də Füzulinin 22 kə-*

dini işgaldən azad edə bildik. Yaqın ki, füzülərin, eləcə də o bölgənin sakinlərinin xatirində olar. *Mən Ulu Öndərimizin Sərvəcanımı ilə Füzulinin işgali ərafəsində o rayona icra başçısı təzini olundum. Ona görə də həm Füzulinin işgali, həm də Horadız qəsəbəsi və kəndlərimizin işgaldən azad edilməsi prosesi bütünlüklə gözlərimin qarışındadır. Cənab prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev*

lanması təkcə erməniləri deyil, bütün dünyani heyətə saldı. Bu gün hər kəs Azərbaycan Ordusunun qüdrətindən bəhs edir. Bu ordunu formalasdırı və onu hər cür silah-sursatla təmin edən də Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevdir. Ordu ilə xalqın öz prezidenti ətrafında bir yumruq kimi birləşməsi düşmənin başına çaxılan zərbə oldu. Biz bir xalq olaraq üstümüzdəki ləkədən qurtulduq. Biz bir ölkə olaraq öz torpağımızda qaçqın olmaqdan qurtulduq. Və biz həm də xalq olaraq sanki yenidən doğulub yenidən dünyaya gəldik. Bu 44 gündə Azərbaycan gəncliyi də, bütövlükdə Azərbaycan insanı da Qarabağ oldu. Ali Baş Komandanımız dediyi kimi, Qarabağ da Azərbaycan oldu!

Həyat təcrübəsi olan bir insan kimi deyə bilərəm ki, mən prezidentimizin timsalında Ulu Öndərimizin varisimin ona və xalqımıza laiyiq olduğuna heyrən qaldım. Cənab İlham Əliyev Şuşanın azad olunması xəbərini Fəxri Xiyabanı və Şəhədilər xiyabanını ziyarət edib, elə oradan da xalqımıza çatdırıldı ki, mən atamın vəsiyyətini yerinə yetirdim! Şəhidlərimizin qanı yerdi qalmadı! Bəli, bu sözləri ancaq Heydər Əliyevin oğlu deyə bilərdi. Çünkü Heydər Əliyevin verdiyi tərbiyə, cənab Prezidentimizin böyük dünya görüşü, Mockva təhsili, bütövlükdə onun son dərəcə yüksək insani, həm də rəhbər təcrübəsinə malik olması bu doğuldugu ailənin, içərisində olduğu mühitin ona qazandırdıqlarıdır.

Bu gün Azərbaycan fəxri edə bilər ki, onun cənab İlham Əliyev kimi Prezidenti və Sərkərdəsi var - QURUCU və XİLASKAR SƏRKƏRDƏ! Allah Ordumuza, Xalqımı və Sərkərdəmizi qorusun!

Nəbi MUXTAROV
Füzuli rayon sakini

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev başda olmaqla müzəffər Azərbaycan ordusu bizi doğma torpaqlarımıza qovuşdurdu.

Bizim bayraqımız arṭıq Şuşada və digər işgaldən azad olunmuş rayonlarda dalgalanır.

Mən hər binizi Şuşada, Qarabağda görmək istəyirəm. Qarabağ bizi gözləyir, çünkü Qarabağ Azərbaycandır!

Bu gün mən işgəl olunmuş deyil, azad Şuşadanam - Parlementdə çıxış edən şüşəli

8 may Şuşanın işgali günü Milli Məclisdə təsirli çıxışı ilə yadda qalan şüşəli gənc Əsra Məmmədli bu gün Milli Məclisdə Şuşanın işgaldən azad olunması münasibətlə çıxış edib.

Adalet.az-in məlumatına görə, o, qeyd edib ki, bu gün mən işgəl olunmuş

deyil, azad Şuşadanam:

"Bir neçə ay bundan əvvəl burada çıxış edərək vətənimə qovuşmayı təsəvvür belə edə bilməzdəm. Lakin bu gün artıq işgala son qoyulub. Azərbaycan xalqı, Azərbaycan əsgəri qanı və canı bahasına öz torpaqlarına sahib çıxdı.

Əzizə İsmayılova

İnformasiya çirkiliyi

Son 3-4 gündə o qədər informasiya çirkiliyi yarandı ki, sanki çaya sel gəldi və lil gətirdi. Nə düzdür, nə səhvdir seqmək olmur.

Kimin dediyi nədir, nəyə əsaslanır, hər hansı fikirlə cəmiyyətin nəbzini ölçülür, yoxsa eyforiyadan nə dediklərin bilinmərmi, çəşib qalırsan. Bu informasiya çirkiliyinin qarışı necəsə alımlıdır.

Polad Bülbüləğlunun dünənki müsahibəsində "ən yaxşı halda mədəni müxtariyyət ola bilər" fikri, başlıq "Bəki mədəni müxtariyyət verməyə hazırlır" kimi çıxarılmışdı ki, o da sanki rəsmi Bəki ermənilərə səfir vasitəsi ilə mesaj ünvanlayıb təssürati yaratdı. Əslində bu iki fikir arasında böyük fərq var.

Məsələn, fərd olaraq, o fikri belə başa düşmüştəm - Polad demək istəyib ki, ermənilər boşuna böyük xəyallar qurmasınlar. Heç nə əvvəlki kimi olmayıacaq. Heç bir müxtariyyətdən filandan səhəbat gedə bilməz, ən yaxşı halda mədəni müxtariyyət ola bilər..." Ən yaxşı halda ola bilər" halə OLACAQ demək deyil.

Eyni zamanda da düşündüm ki, səfir belə bir məsələdə özündən nəsə deməz. Yəqin ki, müzəyyən təlimatlar var və onun əsasında deyib - məsələn, cəmiyyətin reaksiyası, nəbzinin yoxlanması - səbəbindən...

Həmi də özüna görə bir şey fikirləşdi, istənilən halda cəmiyyətdə narazılıq və qıcıq yarandı - həm o tərəf, həm bu tərəfdə...

Hikmət Hacıyev də axşam çıxdı dedi "məsələnin məhiyyətinə varmadan Azərbaycanın Rusiyadakı səfirinin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsinin statusu ilə bağlı söylədikləri qəbuləldiməzdir. Azərbaycanın xaricdəki diplomatik nümayəndəliklərinin rəhbərləri və digər rəsmi şəxsləri ölkənin rəsmi mövqeyinə və Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasetə zidd olan ÖZBAŞINA açıqlamaların verilməsindən çəkinməlidirlər".

Hesab edirəm ki, necə ki, bu 44 gündə informasiya çirkiliyinə yol verilməmişdi, yəni də o xətti sona kimi saxlamaq vacibdir.

Sentyabrın 27-dən bu yana necə idi? Bütün bu tip məsələrlə bağlı xalqı narahat edən istənilən suala ya H. Hacıyev rəsmi qaydada aydınlaşdırır, ya Ali Baş Komandan, ya da MN.

Bələ də davam etsə, işin xeyrinə olmazmı?

İmzalanın razlaşma da insanların əksəriyyətindən "enən" qədər sual doğurub, müzakirələr, mübahisələr bitmək bilmir. Rəsmilər bunları da təbii ki, görürərlər və biliirlər.

Adamlara "sən bunu düşünmə", "bu suali vermə" demək yox, yaranan suallara cavab vermək və beynləri rəhat etmək lazımdır.. Hələki bu suallar ətrafında fikir sahibi hesab etdiyimiz rəsmilərdən heç bir reaksiya gəlməyib. Amma Bülbüləğlunun fikrinin doğurduğu narazılığın anında cavab verildi.

Hesab edirəm ki, əgər səfir razılaşmadan danışanda səhəv edirsə və hətta ÖZBAŞINA nəsə deyə bilirsə, deməli, cəmiyyətdə sual ünvanlayanlara təpki göstərmək, linç etmək yox, aydın şəkildə 1-2 cümlə ilə cavab verilməlidir.

Əgər hansısa suala indiki vəziyyətdə cavab vermək olmazsa, yəni də həmin o inandığımız şəxsələr çıxb "əziz adamlar, məsələ düşündüyüün kimi deyil, narahat olmayı, biraz səbəli olun, zamanı gələndə bu suala da aydınlaşdırılacak" demək daha aydın cavab olar, nəinki hansısa başqa rəsmi şəxs çıxsın nəyisə şərh etsin, ara qarışın, məzəhəb itsin, sonra da digər rəsmi çıxb təkzib versin...

Bu məsələlərdə hansısa səfirin, deputatin və ya ictimali fikir sahibinin şərhləri cəmiyyətə heç nə vermir, əminlik yaratmır, əksinə narahatlılığı dada dərinləşir...

Təklif edirəm ki, bu məsələlər ətrafında yaranan bütün suallara Prezidentin köməkçiləri cavab versin - Hikmət müəllim və hərbi məsələlər üzrə köməkçi Məhərrəm müəllim. Cammat da bilsin ki, bu sualın cavabı indiki halda be-lədir.

Bu 3-4 gün ərzində yaranan informasiya çirkiliyi, həm insanların narahatlığını birə-bəş artırır, həm görülen işlər kölgə salır, həm də biz xəbor adamları qalırıq çəş-baş.

Bizim işimiz informasiya verməkdir və veririk. Bir də baxırsan ki, əsas məsələlər qalib kənardır, şərhlərdə in-sanla bir-birlərinə girib.

Həmi haqlı olaraq beynindəki suala cavab axtarır və o cavabını fikrinə əmin olduğu rəsmi şəxslərdən almadan rahatlıq təpə bilmir.

Odur ki, əzizimiz Hikmət müəllim, bu 44 günlük ifor-masiya xəttinə qaydırın, xahiş edirik sizdən.

Bu qədər informasiya çirkiliyi çox narahat edir və öz adıma deməsəm olmazdı.

Faiq QISMETOĞLU
Əməkdar jurnalist

MƏNİM QİBLƏM AĞDAMIMDIR

... Adam var ki, bir gün, bir saat, bir dəqiqə olsun belə doğulduğu, boy-a-başa çatdı-ğı torpağı yaddan çıxarmır və ömrünün sonuna qədər o torpağın havası, o torpağın ruhu, o torpağın səsiylə ya-şayır. Və o torpaq, o yurd ol-mayanda özünü dirikən ölmüş hesab edir. Çünkü və-tənsiz insan, yurdsuz adam suyu və havası olmayan dünyaya bənzəyir. Mənim də uzun illər dostluq elədiyim, çörək kəsdiyim və bəzən də dərdimi bölüşdüyüm yazıçı-publisist Surxay Əlibəyli be-lə böyük ziyalılardan biri idi...

Surxay çox duru, təmiz və sadə bir insan idi. İnanın, onu balaca uşaq da aldada bilərdi. Çünkü hamiya inanır-dı, çünkü hamiya güvənirdi. Amma onu tanıyan adamlar heç vaxt Surxay Əlibəylinin sadəliyindən və səmimiyyətindən sui-istifadə eləmirdi. On azından ona görə ki, onun böyük ürəyinə, sadəli-yinə və ən nəhayət, dostluq-da, yoldaşlıqda sədaqətinə görə, çoxları sevgiylə yanashırdı.

Surxay Əlibəyli iki il bun-dan əvvəl noyabrın 5-də dünyasını dəyişib və Allahın dərgahına qovuşub. Heç onun ölüm xəberinə də çoxları inanmırırdı. Çünkü bir ne-çə dəfə ölüm xəbəri yayılmışdı və sonradan məlum olmuşdu ki, o, sağ-salamat-dı. Hətta mən də bu xəbəri eşidən kimi ona telefon açmışdım, səsini eşidən kimi sevinmişdim və heç bir söz deməmişdim. Deməmişdim ki, sənin ölüm xəbərin yayılıb.

Amma noyabrın 5-də bu xəbəri eşidəndə donub yeri-mə qaldım. Özünə zəng eləməye əlim gəlmədi. Yaxın dostlara telefon açdım, onlar da dedilər ki, Surxay Əlibəyli rəhmətə gedib.

Təbii ki, Allah-Təala hər adamın alın yazısını yazıb. Kimin ömrü nə vaxt tamam olacaqsə, o vaxt da Haqqın dərgahına qovuşacaq. Allahın yazdığını heç vaxt pozu yoxdur.

Surxay yaşadığı 70 ilə ya-xın ömrü çox mənalı və yad-daqlan sürüb. Yəni o, həm istedadiyla, həm də xoş xasiyyəti, qılığı, səmimiyyətiylə yadda qalıb. Onunla bir dəfə kim yoldaşlıq eləsəydi, görərdi ki, Surxay hansı ürə-

yin sahibidir. Dəfələrlə Surxay Əlibəyliyə bizim redak-siyada işləyəndə rayonlara səfərimiz olub. Onda da bir daha Surxayın necə ürək sa-hibi olduğunu görmüşəm. Çörəyini dəstündən, tanışın-dan heç vaxt əsirgəməyib. Hansı vəzifədə olubsa, hansı yerdə işləyib, evi qonaq-qaralı olub. Və bəzən də Surxay bir tikəsini dörd yerə bölməyi bacarıb. Bunun

şə onun gözünün içində ba-xırdın. Gözünün içinde isə bir kədər vardi; bu kədər Şu-şa idi... Ağdam idı və işgal altında olan digər məkanlar idi...

Surxay Əlibəyli deyərdi: "Ağdamı-qibləgahım! Hər qariş torpağını Kəbə, Məkkə, Mədinə torpağından əziz bil-diym doğma diyarrım! İndi-dən vəsiyyət edirəm ki, mən ölündə üzü qibləyə yox, üzü

Ağdama təref basdırınlar. Mənim qibləm Ağdamımdır".

Bu gün Surxayın ruhu daha çox sevi-nir. Çünkü uzun illər göz-lədiyi gün gə-lib çatıb. Şuşa işgaldən azad olunub. Ağ-dam da bir ne-çə günə ermə-nilərdən tə-mizlənəcək. Yəqin ki, biz-dən də qabaq, bizdən də öncə elə onun ruhu Şuşaya, Ağdama gedib görüb ki, biz yoxuq, orda bizi gözləyir. Şuşanın dağlarını indi du-man alıb, cən alıb.

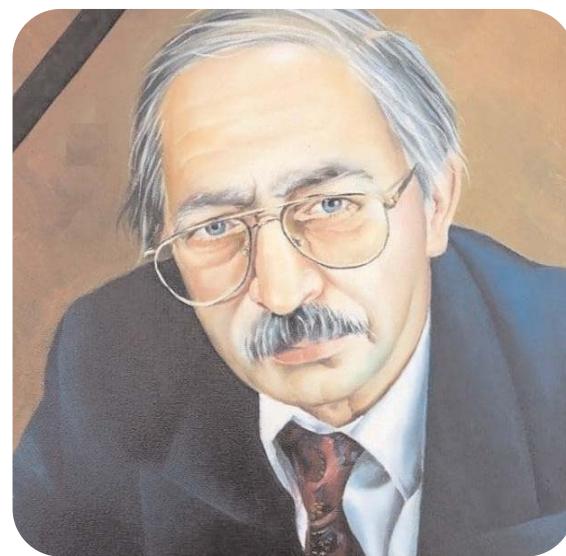
O dumanın, o çənin içində dünyasını dəyişmiş torpaq-larımızı sevən insanların ru-hu dolaşır.

Surxay Əlibəylinin də ru-hu o ruhların arasında çox rahat, çox sakit dolanır. 30 illik həsrətdən sonra ruhla-rın qovuşduğu şəhər özü də sevinir.

Sevinir ki, 30 il gözlədiyi və onu sevənlərin ruhu ona qovuşub.

Surxay bir payız səhərin-de 2 il bundan əvvəl, noyabrın 5-də Allahın dərgahına qovuşub. Həmin gün hava tutqun olsa da, yağış yağ-mırdı. Və düşünürdüm ki, hava tutulubsa, bir payız ya-ğışı yağacaq. Həmin yağış noyabrın 5-də yağmadı. Onun dünyasını dəyişdiyi 3-cü günü yağdı. Sanki bu pa-yız yağışı onun ruhuna, qəlbine bir nur cilədi. Tozlu-tor-paqlı qəbiristanlığı yuyub tə-mizlədi. Və bir payız səhərin-de biz Surxayı itirsək də, onun dolaşan ruhu həmişə bizimlədir. Və bu ruh bu gün daha çox sevinir. Çünkü Şu-saya qovuşur... Ağdama qo-vuşur... Kəlbəcərə qovu-

şur... Surxay həmişə Ağdam de-yirdi... Şuşa deyirdi... Kəlbə-cər deyirdi... Laçın deyirdi... Xüsusən Şuşanı və Laçını elə bir gün yox idı ki, yada salmasın. Bəzən Şuşa de-yəndə dodağı dörd yerdən qatlayırıdı. Danışanda həmi-

Üçün insanda böyük ürək la-zımdır. Və o böyük ürək də onda var idi...

Surxay Əlibəyli istedadlı yazıçı idi... istedadlı publisist idi... istedadlı jurnalist idi...

Hansı janrda desən yazı qələmə almağı bacarırdı. Tək publisistika ilə məşğul olmurdu, həm də Ağdamın tanınmış sənət adamlarıyla, ziyalılara və seyidləriylə bağlı bir-birindən maraqlı kitablar araya-ərsəyə gətirmişdi.

Kitab yazmaq üçün isə ya-radıcı adadan həm istedad, həm axtarış, həm də zəhmət tələb olunur. Və bu üç dediyimiz məsələ Surxa-yın yaradıcılığında birləşirdi.

Onun qələmə aldığı hər bir oçerk, reportaj, məqale dil və üslub xüsusiyyətiylə di-

ğer yazarlardan tamamilə fərqlənirdi. Surxay Əlibəyli-

nin yazı üslubu, manerası və heç kimə bənzəməyən qeyri-adi ifadə tərzini qələmə aldığı mövzuları oxuculara sevdirdi.

Surxay həmişə Ağdam de-yirdi... Şuşa deyirdi... Kəlbə-cər deyirdi... Laçın deyirdi... Xüsusən Şuşanı və Laçını elə bir gün yox idı ki, yada salmasın. Bəzən Şuşa de-yəndə dodağı dörd yerdən qatlayırıdı. Danışanda həmi-

BİZİM SEVİNCİMİZ

Biz bu qələbəni düz 30 ildir gözləmişik. Və gözlə-yə-gözləyə hər açılan sabah, hər günə böyük ümidi baxmışıq. Həmişə Allaha dua eləmişik ki, biz Füzulinin, Cəbrayılin, Zəngilanın, Qubadlınin, Şuşanın, Laçının, Kəlbəcərin, Ağdamın işgaldən azad olunduğu günü görək. Və biz onu da arzulamışık ki, bir gün o yerlərə, o yurdılara gedə bi-lək.

Bir-birinin ardınca işgal al-tında olan torpaqlarımız azad edildi. Əvvəl Füzuli işgaldən azad olundu, sonra Cəbrayıyl yağıldan təmizləndi, bir qə-dər keçdi Qubadlı, Zəngilan, Hadrut erməni işğaclarından azad edilərək bize qovuşdu. Şuşanın azad edilməsi isə bu xalqa və bu millətə 200 il-də yaşamadığı sevinci bəxş elədi. 44 gündə Azərbaycanın işgal altında olan əksər rayonları erməni yağıldan təmizləndi... Və 44 gündə 5 rayonumuz, neçə şəhərimiz, neçə qəsəbəmiz, neçə kəndimiz azad edildi. Təkcə oktyabrın 9-da 73 kəndimiz müzəffər Azərbaycan Ordusu tərəfindən işgaldən azad edilərək yenidən bize qaytarıldı.

Əlbəttə, bu sevinci bize bəxş edən Ali Baş Komandan və Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev, bir də Azərbaycan Ordusudu. O Azərbaycan Ordusunu ki, onun qarşısında təpədən-dırnağa qədər silahlanmış erməni ordusu tab gətirə bilmədi. Hə-min ordu 44 gün müddətində rəşadətli Azərbaycan əsgərləri tərəfindən darmadağın edildi.

Böyük Vətən Savaşının hər gününü biz böyük sevin-clə gözləyirdik. Və bu sevinci də bize Ali Baş Komandan

öz twitter hesabında çatdırır-di. Bu xəbəri eşidəndə bir daha Ali Baş Komandana, Azərbaycan Ordusuna güvənirdik. Ona görə güvənirdik ki, biz həm Prezidentimizə, həm də Ordumuza inanırdıq.

44 gündən sonra Azərbay-can Ordusu böyük QƏLƏBƏ qazandı. Azərbaycan, Rusiya və Ermənistən imzaladı-ği birgə bəyanatla noyabrın 10-da müharibə bizim qəle-bəmizlə başa çatdı. Bu qələ-bənin qazanılmasında cənab prezident İlham Əliyevin və eləcə də Azərbaycan Ordu-sunun çox böyük xidməti var. Cənab Prezident də dəfələrlə çıxışında vurğulayıb ki, bu qələbəni Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan zabiti, Azərbay-can giziri qazanıb. Deməli, bu sevinci bize bəxş edən qüdrətli və müzəffər Azərbaycan Ordusudur.

Bir daha biz bu möhtə-şəm qələbənin sevincini yaşıyarıq. O möhtəşəm qə-ləbə ki, biz 30 ildir onun yo-lunu səbirsizliklə gözləyir-dik. Bu gün üçün mən daha çox sevinirəm. Çünkü ana-dan olduğum Füzuli də iş-ğaldan azad edilib. Deməli, bizim hələ xoşbəxt və yaxşı günlərimiz qarşıdadır. Biz işğaldan azad olunmuş ra-yonlarımıza, kəndlərimizə, qəsəbələrimizə qayıdacaq, onları yenidən tikəcək, inşa edəcək və quracaq. Bax, bu sevinci yaşamaq isə bi-zim üçün ikiqat xoşbəxtlik-dir. İnsan o vaxt xoşbəxt olur ki, onun vətəni var və o, vətəninə hər an gedə bi-lir.

Faiq MƏMMƏDOV
Bakı şəhəri 15 sayılı
Notariat ofisinin
notariusu

**Penitensiar Xidmət:
Fəxrəddin Abbasov Şuşanın
azad olunmasından sonra özünü asıb**

9 noyabr 2020-ci il tarix-də Penitensiar xidmətin Həbsxanasında cəza çəkən məhkum Fəxrəddin Abbasov saxlanıldığı kamerada intihara cəhd edib. Həbsxana əməkdaşları tərəfindən dərhal müəssisənin tibb-sanitariya hissəsinə keçirilərək. İlkən təcili tibbi yardım göstərilməsinə baxmaya-raq, onun həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Əlliyyə Nazirliyinin Penitensiar xidmətindən Adal-let.az-a verilən məlumatə görə, araştırma zamanı müey-yən edilib ki, o, Həbsxanada saxlanıldığı son dövrədə Ordumuzun uğurlu əks hü-cum əməliyyatlarını və tor-paqlarımızın azad edilməsi xəberlerini hiddətə qarşıla-yıb. Şuşa şəhərinin işğaldən azad olunmasından isə dərin psixoloji sarsıntı keçirib və özüne qəsd etməyə el atıb.

Qeyd edilməlidir ki, F.Abbasov Ermənistən xüsusi xidmət orqanları ilə əmək-daşlıq edərək dövlətə xəya-nət etdiyinə, ölkəmizin ərazi bütövlüyüne qarşı, milli əda-vətin qızışdırılmasına yönəl-miş cinayət əməlləri törətdi-yinə görə azadlıqdan məhrum edilib.

Faktla bağlı prokurorluq tərəfindən araştırma aparılır.

Seyfeddin Altaylı,
Ankara, altaylı_s@yahoo.com

NA NƏDİR...

Tanrı hər bir insanın ölənlərinə rəhmət eləsin, mərhum atam həmişə deyərdi ki, Allah adamdan alanda əvvəl onun ağlını başından alır.

Yazılımında daim hay adlı bu xalqın murdar, ağılsız və maşa olduğunu vurğulamışam. Heç bir xalqa qarşı kin duymamışam, ancaq düşmən bəllədiyim xalqlar vardır. Bunların başında Çin xalqı dayanır. Ruslar, ingilislər, farslar sonradan düşmənə çevriliblər.

Deyə bilərsiniz ki,

bəs yunanlılar, haylar, ərəblər kimi xalqlar necə? Şəxşən onları düşmən sayıram, çünki bunlar qənsoran kaftar xislətlə imperialistlərin həmişə maşası olublar, yəziq xalqları. Mənə görə onun-bunun oyuncagına çevrilənlər də yəziq deyilməlidir. Yunanlılar 450 il hakimiyyətimiz altında yaşadılar, onların nə dili, nə inamına nə də milli mədəniyyətləri ilə bağlı hər hansı bir ünsürünə toxunduq, ancaq ingilislər lazımlı olduqda eynilə ərəblər kimi aldadıldılar və Türkiyəni işğal etmək xəyalına qapıldılar, sonunda gənc nəsillərinin 80 faizini itirdilər. O vaxt Türkiyə 11, Yunanistan 6 miliona qədər əhaliyə malikdi, bu gün Türkiyənin 83 milyon əhalisi var, Yunanistanın isə 11 milyondur, aradakı fərqli bir səbəbi də o gənc potensialın itirilməsidir.

Ermenilərin rusların işğal edib özlərinə bağlılığı Qərbi Azərbaycandakı əhalisi sayı bu gün 1 milyon yarımdır, ancaq ordularının yarısını itirdilər və belləri çox çətin doğrular, çünki gəncləri qırılıb qurda-quşa azıq oldu.

Bu murdar xalqın indiyə kimi düzgün bir dövləti olmayıb və qaraçılar kimi ordan-ora gəziblər, indən belə də gəzməli olacaqlar. Önce Teseliyanın şimalında yerləşən İllüriyada yaşarkən İllüriyalılar tərefindən qovuldular, Qərbi Azərbaycandan da qovulacaqlar, onların burada yaşamları artıq çətindir.

Rusiya da başa düşməlidir ki, ipin üstünə çöp yiğilmayan bu xalqa etibar eləmək olmaz. Dünən çörəyini yedikləri Osmanlısı satdılar, bu gün isə özlərinə yurd yaranan və dövlət qurduran rusları. Sabah-birisini gün ayıri bir Paşinyan çıxacaq ya Fransa və ya başqa bir dövlətin qışkırtması ilə rusu da kürəyinin təmərəndən xəncərləyəcəkdir. Rusiya bunu başa düşməsə və onları bölgədə istədiyi an işə salacağı bir vasitə kimi düşünməyə davam etsə, yalnızca öz dövlətləri bundan ziyan çəkəcək. Artıq nə Türkiyə 1918-ci illərin Türkiyəsidir, nə də Azərbaycan 1990-ci illərin Azərbaycanı.

Ulu Öndər Atatürk 1933-cü ildə demişdi ki, Avstriya-Macaristan imperiyası necə dağıldısa Sovetlər Birliyi də dağılacaq və dağıldı. Osmanlı necə tarixin qəbristanlığına qaylandısa Rusiya Federasiyası da dağılacaqdı. Onsuz da dağılırdı, Putin gəldi ona müvəqqəti bir nəfəs verdi, lakin xeyri yoxdur.

Rusiya Federasiyasını dağılmaqdan xilas edəcək yollardan ən önməsi Türk milletinin varlığıdır, gücüdür, qüdrətidir. Bunun üçün də müyyəyen şərtlər tələb olunur:

"Ruslar Pyotrun vəsiyyətindən əl çəkməlidir; hakimiyyyətləri altında tutduqları Türk və Müsəlman xalqları ruslaşdırmaq sevdasını birdəfəlik buraxmalıdır; bu xalqların mədəniyyətini, dilini, ədəbiyyatını unutdurmaq xülyasından əl çəkməlidir. Çarlıq və Sovet dövründə olduğu kimi, atalar demişkən, ilani Seyidəhməd əliylə tutmağı buraxmalı və Federasiya daxilindəki Türk xalqlarının milli yönümlü şəxsiyyətlərini sudan bəhanələrlə aradan götürmək, məhv etmək caniliyindən əl çəkməlidir. Hay adlı bu murdar xalqdan bizi qarşı maşa kimi istifadə etmək xülyasını da birdəfəlik ötürürəlidir".

Əziz oxucum! Azərbaycanlı Məhmətçiklər yalnızca hayların belini qırmadı. Hami birmənəli olaraq bilməlidir ki, məglub olan haylar deyildir. 19-cu əsrin əvvəlində bəri xalqımız qanına qəltən edən, ocaqlarımızı söndürən, 20 Yanvar, Xocalı Soyqırımı erməninin əliyə yaranan ruslardır.

Ruslarla birlidə özünü bilməz Fransadır,

onun başındakı müstəmləkəçilik xülyasından hələ də oyanmayan romantik rəhbəridir, daim onun-bunun əlində oyunağa çevrilmiş hayların diasporudur, Minsk qrupudur, hayaları arxa duran və yalnızca xristianlıqdan öz milli maraqları istiqamətində sui-istifadə edən qərb dünyasıdır, məglub olan bunlardır. Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Məhmətçikləri bu gücləri məglub etmişdir.

Ruslar hardasa hər erməniyi bir tank, zirehli maşın, İHA (insansız hava aracı), ən öldürücü silahlarını, S-300 qurğularını, göydə bir sıçan boydakı metalı hiss edən radar qurğusunu verdilər. Xristian Fransadan, Serbiyadan, Şia İrandan Ermənistana silah-sursatlar daştı. Bu silahların döyəri milyardlarla ölçüllür. Cənab Prezidentimiz demişkən acıdan ölü Ermənistana bu pulu hardan tapdı??

Haylar rusların bağlılığı yasaqlanmış misket silahlarını, fosfor bombalarını, rakətləri Azərbaycanın şəhərlərinə, kəndlərinə atdılar ki, Azərbaycanın gözü qorxsun, ordusunu saxlasın və özü də işgali davam etdirsin. Haylar bilsəydi ki, yasaqlanmış bu silahlardan istifadə etsələr beynəlxalq məhkəmədə hesaba çekişəklər qorxularından ona üz tutmazdalar, rusa, fransız, xristian qərbə arxalanmasa onları ata bilməzdilər. Azərbaycan o silahlardan birini hayların bir kəndinə atsaydı qərbin tamamına yaxını möhtərəm Prezidentimizi insanlıq düşməni kimi suçlayar, Azərbaycanın yaxasına soyqırımcı kimi yapışar, onu beynəlxalq məhkəməyə verəndlər. Qərbin və rusun Paşinyan və yançıları üçün cıqırıqları çıxdımı?! Rus ayısına da, xris-

tian qərbə də etibar etmək olmaz. 1920-ci ildə Paris Sülh Sazişi imzalanarkən hayların xəritesində Göyçə, Dilican və Zəngəzur bölgələri yoxdu, Rusiya bu bölgələri Azərbaycanın əlindən qamarlayıb haylara bağışladı. 1929-cu il fevralın 18-də Moskva və Qars sazişləri kobudcasına pozularaq Naxçıvanın 10 kəndinin 657 kv.km ərazisi, Şərur qəzasının Qurdqulaq, Xaçık, Horadız, Naxçıvan qəzasının Şahbuz nahiyyəsinin Oğbin, Ağxəç, Almalı, İtqıran, Sultanbey kəndləri, Ordubad qəzasının Qorçəvan kəndi, Kılıd kəndinin torpaqlarının bir hissəsi Ermənistana verilmişdir. 1930-cu ildə Aldərə, Ləhvaz, Astazur, Nüvədi mahalları Ermenistana verilərək Mehri rayonu yaradılmış, Azərbaycanla Naxçıvan arasındaki 13 kilometrlik məsafə 40 kilometrə çıxarılmışdır. Məsələn Kərkı bölgəsi 17 yanvar 1990-ci ildə rus əsgərləri tərəfindən işğal edilərək ermənilərə verilmişdir. Bunu diliyə getirən yoxdur. Niyə dilləndirilən başa düşmürom! Axi Türkiyə Naxçıvanın zəmin ölkəsidir, bu məsələ Türkiyə və Rusiyaya niyə xattırladılmış?! Haylara Laçın yolunda beş kilometr enində yer ayrılsa həmin qədər yer Naxçıvan-Azərbaycan yolu üçün ayrılacaqmı?!

Dağıdılan şəhərlərimiz

və kəndlərimiz vardır. Eyni işi biz görseydik bütün dünya üstümüze cumar və bizdən təzminat tələb edərdi. İndi kimi bir rus və ya qərbli "Ermənistən dağıldığı kəndlərə və şəhərlərə görə təzminat ödəmelidir" sözünü diliyənə getirib? Bəs hər kəlmə başında özünü İsləm dünyasının, Şəhliyin bayraqdarı kimi qələmə verən Aryanist, şovinist İrəndan, vəhabî Səudiyyə Ərəbistanından necə, bular niyə dillərini qarınlarına soxublar görən?! Halal olsun vəfəli Pakistan və Azərbaycana dayaq olan, onun haqlı mübarizəsini dəstəkleyən ölkələrə, xalqlara.

Artıq bizi dəhşətli gərginlikdə işləyəcəyimiz bir zaman kəsiyi gözləyir. Başda Türkiyə və Azərbaycan olmaqla təlim-təhsil sistemi yenidən nəzərdən keçirilməlidir. Yeni nəsil-lərimiz çağdaş təlim və elm anlayışıyla yetişdirilməli, ortaq Türk tarixi, dili, ədəbiyyatı, coğrafiyası ilə bağlı dərsliklər yazılmış və orta məktəbin birinci sinifində başlamış balalarımıza oxudulmalıdır. Su yatar, düşmən yatmaz, bunu hər bir Türk qulağına sırğa etməlidir.

Gələcək Tanrıının izniylə Türkündür.

Tarix yanan, tarixin gedisətini dəyişdirən şanlı şəhidlərimizə Ulu Tanrıdan sonsuz rəhmət diləyirəm. Yaralı qazilərimizə şəfa və millətimizə dünyada "İlahi ədalət" i yaymaq uğrunda ayıq fikir, bilik, dözüm və əzm arzulayıram.

Yaşasın Azərbaycanın şanlı ordusunun Məhmətçikləri.

Yaşasın Dövlət Rəhbərlərimiz və xalqlarımız.

MƏLUMATLIYIQSƏ,
DEMƏLİ GÜCLÜYÜK!!!

ERMƏNİ TƏRƏFİNİN ƏN GÜCLÜ MEDİA BOSSLARINDAN BİRİNİN MÖVQEYİNİ BİLMƏK AZƏRBAYCANLILARIN BİR ÇOX SUALLARINA CAVAB OLBLER.

Tanış olun
Aram Qabrelyanov Ermənilərin dünyada yüksək Media bosslarından biridir (şəkildə solda):

Aram Qabrelyanov 10 avqust 1961-ci ildə anadan olub - Rusiya jurnalisti və naşiridir, "İzvestiya" qəzeti redaksiyasının direktorlar şurasının sədri, "News Media" nəşriyyatının baş direktoru və prezidenti, Baltik Media Qrupunun prezidenti, tabloid qəzeti yaradıcısı - "Həyat", "Ararat" futbol klubunun sahibi (Moskva).

Aram Qabrelyanov Rusiya Media Bazarında yerini anlamaq üçün yalnız sahibi olduğu "News Media" Nəşriyatı Evinə daxil olan agentliklərin adını çəkmək kifayətdir:

LIFE - 2008-ci ildə qurulan bir məlumat və əyləncə internet portaldır - 11.9 milyon unikal istifadəçi var.

MASH - 2017-ci ildə qurulmuş, müstəsnə və isti xəbərlərin populyar bir media layihəsidir - 2 milyondan çox abunəçisi var.

SUPER - ulduzlar və şou-biznes dünyası haqqında Rusiyada 1 nömrəli tabloiddir - 2 milyondan çox abunəçisi var.

JIZN - qəzet, Rusiya mediasının ən populyar qəzetlərindən biridir. 2008-ci ildən bəri mövcuddur - 4 milyondan çox abunəçisi var. Həftəlik Rusiyadan 59 bölgəsində nəşr olunur.

Aram Qabrelyanovun hadisə ilə əlaqədar Telegram kanalında yazdığı qənaətləri diqqətinizə çatdırıram:

"Dünən bütün ermənilər üçün kədər günü idi.

Əvvəlcə bizim yerimiz və niyə ora düşdürüyümüz barədə. Dərhal demək istəyirəm ki, faciənin miqyası elődir ki, söz seçib siyaset qurmayıağacagam...

Bizim başımıza bu rüsvayçılığı kim gətirdi - ofislərdə oturan fahisələr, Sorosun əlindən bəslənən fahisələr, otuz ildir ki, bu yoxsul ölkəni sağan və özləri üçün İrəvanın mərkəzində və dağlarında igamətkahlar tikən fahisələr, "ruhlan" deyə bağışan fahisələr, lakin Vətənən ruha ehtiyacı olanda tumanlarına sıçrab Vətən üçün köləlik və əsarət sənədina imza atan fahisələr - bütün bu fahisələr başımıza bu biabırçılığı gətirənlərdir!

Ancaq bizim də rüsvayçılığımızdır. Ona görə ki biz bu fahisələri tanımadiq, bə fahisələri diniñədik, bə fahisələrlə toylarda rəqs etdik. Buna görə biz hamımız günahkarıq. Bu həqiqəti anlamaq bizim üçün çətindir, utandırıcıdır, amma bu həqiqətdir.

Ayrıca Media fahisələri haqda demək istəyirəm... Levon (Levon Ter-Petrosyan, Ermənistən Prezidenti 1991-1998 - VM), Robert (Robert Koçaryan, Ermənistən Prezidenti 1998-2008 - VM) Serj (Serj Sarkisyan, Ermənistən Prezidenti 2008-2018 - VM), Nikola (Nikola Paşinyan, Ermənistən baş Naziri 2008-indiyədək - VM), Prezident Sarkisyan (Armen Sarkisyan, Ermənistən Prezidenti 2018-indiyədək - VM) bütün bu klanları haqqında.

İndi isə qisaca Rusyanın ermənilərə xəyanət edib etməməsi barədə. Xəyanət etdiyini düşünmürəm. Çünkü xəyanəti qardaş və ya dost edə bilər. Müasir Rusiya Ermənistən üçün nə qardaş, nə də dostdur. Strateji partnyor və qardaş fərqli anlayışlardır, deyilmi? Ancaq ermənilər özləri də Rusiya ilə qardaş və dost olmaq istəmirdilər. Rəvər, lovğılıq və özünə inam hissi mane oldu. Deyilmə? Rusiya bu vəziyyətdə böyük dövlətlərin edə biləcəyini elədi. Hər kəs belə edir. Və bu məsələdə ermənilər narazı qalmamalıdır. Gəlin özümüzə həqiqəti deyək - günahkar özümüzük! Ümumiyyətlə, günahı kanarda yox, özümüzdə axtarmaq acı və sərt bir dərmandır. Ancaq yalnız beləsi bizi müalicə edə bilər.

İndi türklər haqqında (ermənilər azərbaycanlıları və türkləri belə adlandıır - VM). Yaxşı, müasir bir ordu, zəngin, ağılla idarə olunan, müasir silahlarla boldur... Onları qırıcı təyyarə ilə müqəsə etsək - sinifinə görə, hər şey, təlim də daxil olmaqla, 4 plus sinifinin qırıcıdır. Erməni ordu isə... 3-cü sinifə güclə çatan bir qırıcıdır. Amma müharibə davam etsə idi əminəm ki, iradə gücü bu cür müharibələrdə çox şey deməkdir. Lakin döyüşün nəticəsinə arxada cəbhədəki xəyanət qərar verdi. Hökümətin iradəsi çatmadı. Müharibə yerinə rüsvayçılığı secdilər. Hər şeydən əvvəl rüsvayçılığ Nikol və onun cib bağlı olan Arayik ("qondarma" Qarabağ respublikasının prezidenti" - VM) secdi. Arayik, qorxub tumanını batırıdı ki, Martakert bölgəsindəki ona məxsus nəhəng torpaqlar türklərin əlinə keçəcək. Bu məsələdə bir cindirin da adını çəkməliyəm - bu Arayikin mətbuat katibidir (Vaqrəm Poqosən - VM) - sən uşaqlarımızı Şuşidə qırırdın."

Vahid Mustafayev

ELÇİN**(əvvəli ötən sayımızda)**

Vəfatından bir müddət keçindən sonra biz Mirvarid xanımın seçilmiş əsərlərindən ibarət kitabını nəşr etdik ("Fikir ümmanında", Bakı, "El", 2014) və mən məmənuniyyət hissi ilə o kitaba ön söz yazdım. Ona görə "məmənuniyyət hissi ilə" deyirəm ki, artıq səhbət XXI əsrin oxucularından gedirdi və hərgah Mirvarid Dilbazinin yeni kitabı bu günün oxucularına təqdim edilirsə, deməli o, XXI əsrə də yaşayan şairədir.

Mirvarid xanım məhəbbət şairəsidir və buradakı "məhəbbət" sözünü mənən geniş mənadaşlaşdırıb - yanlız "aşıq-məşuq" məhəbbəti yox, ümumiyətlə, insana məhəbbət, xalqa, təbiətə, Vətənə məhəbbət...

*Tez gedib,
Gec gələnim,
Milli azadlığım mənim!
Xos golibsən Vətənə!*

Mirvarid Dilbazinin həmin Vətən məhəbbəti "İstiqlal nəğməsi"ndə Azərbaycan müstəqilliyini belə salamladı və bu sözlər tam bir səmimiyyətin ifadəsi idi, çünki onun onillikləri ehtiva edən yaradıcılığı bu sözlərin müqabilində heç vəchlər gözükögəli deyildi.

Bu poetik səmimiyyət Mirvarid xanımın poeziyasına xas olan ümdə cəhətlərdən biridir və uzun illər onu tanıyan, onunla təmasda olan bir adam kimi deyə bilərəm ki, bu poetik səmimiyyət Mirvarid xanımın özünün xisəltindən axıb gəldi.

Baxın, Mirvarid xanımın lirik qəhrəmanı hansı bir səmimiyyətə öz sevgisini ifadə edir:

*Niyə başa düşmürəm mən dənizin dilini?
Bilim, harda itirdim məhəbbət sahilini...
O sahil ki, orda mən bir qanadlı quş idim,
Sənə vurulmuş idim...*

Eyni zamanda, Mirvarid xanım deyəndə ki:

*Şairəm, odludur ürəkdə qanım,
Odludur həsrətim, eşqim, hicranım...*

- şairənin bu "poetik bəyənəti"ni onun poeziyasının estetik sıqlılıtı, bədii çökisi təsdiq edir, yəni Mirvarid xanımın yaradıcılığındaki poetik iddia ilə poetik imkan arasında üzvi bir vəhdət var.

Onun, misal üçün, Cənub həsrəti nə qədər zərif və incədir, bir o qədər də odlu-alovludur. Onun eşqi nə qədər saf və təmizdir, bir o qədər də etibarlı və sədaqətlidir.

Onun hicranı nə qədər kədərliliqssəlidirsə, bir o qədər də əzm və dözümdən xəber verir. Oxucu yeqin mənimlə şərək olar ki, bi-

"MİRVARİD - HİCRAN DAŞIDIR..."

Oxucusu ilə bir yerdə olan şaire

zim ən gözəl romanslarından biri Ağabaci Rzayevanın A.Puşkinin məşhur şeirinə ("Gözəl qız, gəl, yetər, oxuma belə // Gürcüstanın qəmli nəğmələrini...") yazdığı "Oxuma, gözəl" romansıdır və baxın, Mirvarid xanımın bəstəkar rəfiqosunun xatirəsinə yazdığı şeirdə nə qədər səmimi bir hezimlik var, qüssə var:

*"Gözəl qız, gəl, yetər, oxuma belə",
Oxuma bu həzin, qəmli nəğməni...
Vurma mizrabını o qəmli telə,
Oxuma... Pərişan edərsən məni...*

İndi isə Mirvarid xanımın yurduna işgal olunmuş Anaya dediklərinə fikir verin:

*Yurd deyib ağlama, gözünə qurban!
Orda nə yurd qalıb, nə ocaq daşı.
Orda düşmənlərin tökdükələri qan,
Orda nətlər var, orda göz yaşı...
... Amandır, ağlama, mərədlər anası!
Styr qulncu dördlər anası!*

Və buradakı bu sərtliyin, həttə mən deyərdim ki, impulsif amansızlığın özündə də bir səmimiyyət var, incəlik, zəriflik var, çünki yurd işğal edilmiş o Ananı amansızlığa çağırın şairənin özü də böyük hərfli Anadır (el Anası!) və başqa bir şeirində olduğu kimi, onun özüün de sinəsi dağılı, gözü yaşlıdır:

*Oğul deyib, mən sinəmi dağlaram,
Ağ başına qara yaylıq bağlaram,
Ağlayanda gizlin-gizlin ağlaram...
O, nə üçün ağlayanda "gizlin-gizlin" ağlayır?*

Cünki:

Düşmən mənim göz yaşıımı görməsin!

Mirvarid xanımın təbiət şeirlərində təsvir etdiyi gözəlliklə bərabər, incə bir qəmginlik hissini də yaşayrsan - fikir verin:

*Açıq qanadını sabah yelləri,
Günəşin eşqılı meşə oyandy.
Ağcaqayınlıların ipək telləri
Göllərin üstündə hey dalğalandı...
Hər yarpaq bir öpüş verdi günəşə,
Gözündə sevincdən yaş parlayaraq.
Sabah nağılımlı başladı meşə,
Qurtara bilmədi axşama ancaq...*

Və meşənin o nağılı heç zaman bitməyəcək - yarımcıq qalmış o nağıl, 100 il yaşasan da yarımcıq qalmış bir ömürdür və bu nisgil daimidir, başlanğıcdan sonra qədər ömrün tərəf-müqabiliyidir.

Yaxud, Mirvarid xanımın lirik qəhrəmanı:

*Bir qanadlı ürəyim var,
Yuvasında tutmur qərar,
Düzənlərə nazlı bahar
Yaşıl xalı döşəyəndə...*

- deyir, ancaq o, bu idilliyyaya qapanıb, gözəlliklərdən "məst" olmur, çünki onun poetik ruhu narahatdır - niyə? - ona görə ki:

*İstəyirəm günəş olum
Bənövşələr üssüyəndə.*

Həmin lirik qəhrəman:

*Hər duyğunun öz adı var,
Fikrin qəmlisi, şadı var...*

- deyir və düz deyir, ancaq nə olsun? Məsələ burasındadır ki, həmin anlarda onun könlü özü ilə deyil, o, könülsüzdür, çünki:

*Könlüm qaldı qoca çınar
Kölgəsini salan yerdə.*

Buna görə də o:

*Mənə dərman vermayın,
Çiçək verin, təbiblər,
Həyatımın sonunda.*

- deyir.

Mirvarid Dilbazi poetik nəfəsi ilə el ədəbiyyatına ən çox bağlı olan şairərimizdən biridir. Aşıq Ələsgərin bir mərisi ilə başlayan bu şeir - məhəbbət lirikasının bu sadə və səmimi nümunəsi Dilbazi yaradıcılığının estetik mayasını, estetik platformasını ifadə edir:

*"Bülbül öldü meyli güldə."
Mizrab susdu inca teldə.
Qəribədim uzaq eldə,
Gözüm gəlməz, canım gəlməz.*

*Bəndi qırılmış çaylaram,
Selləri coşğun aylaram,
Hey səslərəm, haraylaram,
Mənim o sultanum gəlməz.*

*Keçir ilim, ayım, günüm,
Çatmur ona səsim, ünüm,
İstər selz, caya dönüm,
İstər oda yanım, gəlməz.*

Mən yuxarıda dedim ki, Mirvarid Dilbazi epoxa nümayəndəsidir və o epoxanın poeziyaya siyasi müdaxilə və təzyiqi ilə onunda yaradıcılığında rastlaşıraq, ancaq bu şairənin xoşbəxtliyi bundadır ki, onun istədiyi sosrealizm çərçivələrinə pərçim olaraq qalmayıb, imkan tapdıqca azadlığa çıxmağı bacarıb.

Bu gün onu yaşadan da - həmin bacarığın qoyub getdiyi ən yaxşı şeirləridir. Bu gün Mirvarid xanımın şeirləri deyir ki, onun

şair ömrü də sosrealizm nikbinliyi içinde keçməyib.

O, 1973-cü ildə "Mirvarid" adlı bir şeir yazıb və bu şeir mənim təsəvvürümdə onun özünün tam bir portretidir:

*Mavi ümmandan ayrılan
Mirvarid - hicran daşıdır.
İntizardan ürəyi qan,
Bir gözəlin göz yaşıdır.
Sədəfən ayrılbil o dürr,
Onunçun belə qəmlidir.
Kədərən, qəmdən incəlib,
Həsrət ona üstün gəlib.*

zəng etdi, həmişəki kimi gəzib, səhbətləşmək üçün dənizkənarı bulvarda görüşdük və səmimi səhbətimiz əsnasında Anar dedi ki, onun Birinci katib seçiləmə barədə fikir var.

Uzun sözün qisası, sehərisi gün, yəni iyunun 17-də MK-nin o zamankı Birinci katibi, rəhmətlik Kamran Bağırov məni görüşə dəvət etdi, bir sıra vezifələr təklif etdi və o cümlədən dedi ki, SoviKP MK-nin Siyasi Bürosu Azərbaycanda Xaricdə Yaşayan Həmvətənlər Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti - "Vətən" Cəmiyyətinin yaradılması ilə bağlı qərar qəbul edib.

Bu qərar üçün çox çalışdıqlarından danişdi, Ermənistanda neçə illərdən bəri belə bir Dövlət Komitsinin fəaliyyət göstərdiyini, bizimlə bağlı Siyasi Büroda ən çox müqavimət göstərənən də Andrey Qromiko olduğunu dedi və bu Cəmiyyətin sədrliyini də mənə teklif etdi.

Mən fikirləşib cavab verəcəyi dedim. Sonda K.Bağirov bunu da soruşdu ki, Anarın Yazıçılar Birliyinin Birinci katibi seçiləməsinə yazıçıların münasibəti yaxşı olacaq? Mən də: "- Əlbəttə!" - dedim.

Beləliklə, həmin təşkilat plenumunda ilk olaraq Əkrəm Əylisli Anarın namizədiyini irəli sürdü və Anar yekdilliklə Birinci katib seçildi.

Mən bütün bunları ona görə danışram ki, Əkrəmdən sonra, birdən-birə və mənim üçün tamam gözənlənilmədən Mirvarid Dilbazi ayağa qalxıb, mənim də namizədiyimi irəli sürdü. Mən ona təşəkkürmə bildirdim və təbii ki, namizədiyimi geri götürüdüm.

Orasını da deyim ki, MK-yə mən özüm zəng etmədim, 18-də Anara dedim ki, "Vətən"lə bağlı razılığımı MK-ya çatdırırsın, Anar da elə mənim yanımıda Vəfa Quzuzadəyə zəng etdi.

İndi baxın, 1966-ci ildə Yazıçılar İttifaqında Rəyasət Heyətinin icəsi ilə 87-ci il plenumu arasından, dediyim kimi, 21 il keçmişdi və bu 21 ildə mən İttifaqın üzvü də oldum, 12 il orada mətbuat orqanları ilə iş və tənqid üzrə katib də işlədim (əvvəllər təşkilat işləri də məndə idi, sonra bununla rəhmətlik İshaq İbrahimov məşqul oldu).

Bütün bu dövrde Mirvarid xanım bir dəfə də olsun, məndən nəsə xahiş, mənə nəyləşə bağlı müraciət etməmişdi, ümumiyyətlə, Yazıçılar İttifaqına yalnız ədəbi məclislər, müzakirələr, tədbirlər zamanı gəlirdi və həmişə də öz sözünü deyirdi, sonanın da dediyi sözün arxasında dururdu, hərdən də mətbuatda bir yazım çıxanda mənə zəng edib təəssüratını söyləyirdi, fikrini deyirdi - ancaq bu qədər.

(ardı 10-cu səhifədə)

Vətən naminə, Azərbaycan naminə!

Bu gün Azərbaycanın informasiya cəbhəsinin ən önəmli GENERALarından biri, Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2-ci dərəcəli "Vətənə Xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilmiş, əməkdar jurnalist, müasir tele-jurnalistikamızda "XƏBƏR-Çİ"lik məktəbinin banisi, REAL TV -nın prezidenti, çox dəyərli İNSAN

Mir Şahin Ağayevin doğum günüdür. Mühəribə meydanında, danışıqlar masasında olduğunu kimi tarixində ilk dəfə vahid informasiya cəbhəsində də

Azərbaycan sözün əsl mənasında tam QƏLƏBƏ qazandı. Bu Şanlı Qələbənin əldə olunmasında ön cəbhədə xidmət edərək Sizin yorulmadan, usanmadan gecə-gündüz nümayiş etdirdiyiniz peşəkar və əzmkar fəaliyyətiniz danılmaz və ən

yüksek qiymətə layiqdir.

İşgaldən azad olunmuş torpaqlarımızdan ilk görüntülü QƏLƏBƏ xəbərini də AZƏRBAYCAN XALQINA məhz Siz çatdırınız!!!

Sizə bundan sonrakı həyatınızda da hər zaman QALIB olmağı və QƏLƏBƏ sevinci yaşamağı ARZULAYIRAM!!!

Vətən naminə, Azərbaycan naminə !!!

Sizin üçün, bizim üçün, AZƏRBAYCAN ÜÇÜN!!!

Rüstəm Əbülfətoğlu

"Türk Ocaqları"nın ümumi katibi ilə görüş keçirilib

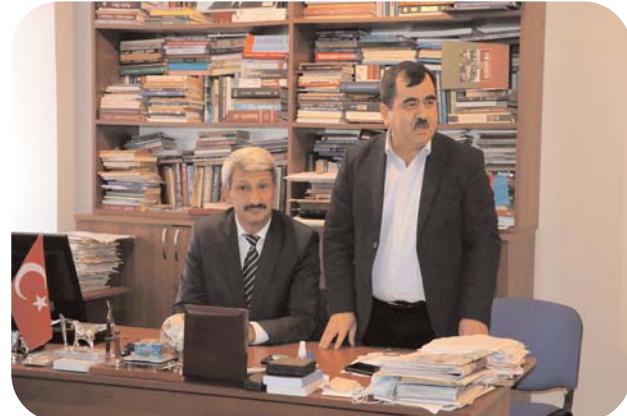
Azərbaycan "Türk Ocağı"nın təşkilatlılığı ilə "Şərq" qəzetinin redaksiyasında mətbuat konfransı keçirilib. Tədbirdə Türkiyə "Türk Ocaqları"nın ümumi katibi, professor Emrah Şenel, Azərbaycan "Türk Ocağı"nın sədri, "Şərq" qəzetinin baş redaktoru Akif Aşırı, media nümayəndələri və digər qonaqlar iştirak edirdilər.

Akif Aşırı Türk Türkiyəli professor və tədbir iştirakçılarını salamlayıb, "Ocaq"ları haqqında qısa-məlumat verib və redaksiyanın eyni zamanda Azərbaycan "Türk Ocağı"nın mərkəzi ofisi kimi fəaliyyət göstərdiyini bildirib:

"Türk Ocaqları"nın yaradılması ideyası 1911-ci ildə formallaşıb. Türk ziyanlıları bir araya gələrək milli iradə ortaya qoyublar və 1912-ci ildə Türkiyə "Türk Ocaq"larını qurublar.

Ocağın əsas məqsədi türk millətinin, ümumən milli düşüncənin sağlam tutulması, "dildə, fikirdə, işdə birləş" ideyasının bütün türk dünyasında yayılması və bu sahədə tədbirlərin görülməsi idi. Azərbaycanda "Türk Ocağı" 1918-ci ildə yaradılıb və ilk qeyri-hökumət təşkilatı kimi Fətəli xan Xosyski hökuməti tərəfindən rəsmi qeydiyyata alınıb. Sənədi daxili işlər nazirimiz Behbud xan Cavanşir imzalayıb.

Qərara gəldik ki, Azərbaycan "Türk Ocağı"nı bərpa edək. Artıq 1 ildir fəaliyyət göstəririk və rəsmi qeydiyyatdan keçmişik. Ümumi koordinasiya şəklində Türkiyə "Türk Ocaqları" ile birləşdə fəaliyyət göstəririk. Əhməd bəy Ağaoğlu, Əhməd Cəfəroğlu və başqa şəxslərlə bağlı bir neçə elmi konfərans keçirmişik".

"Azərbaycan Türkiyə, Türkiyə də Azərbaycanıdır. Mühəribənin ilk günlerindən Türkiyə "Türk Ocaqları"nın rəhbərliyi Azərbaycanın nəyə ehtiyacı olduğu ilə daimi maraqlanırdılar.

Əlbəttə, Türkiyə Azərbaycanın gündəmini çox yaxşı bilir. Bilirlər ki, Tərtər, Gəncədə, Bərdədə və başqa şəhərlərdə erməni faşistlər terror törədiblər, insanların evlərini dağıdılar. Türkiyə "Türk ocaqları"nın maddi dəstəyi ilə ötən həftə Tərtər və Gəncədə evləri dağıldılmış 120 ailəyə yardımçılar apardıq. 80 bağlamanı Tərtərə, 40-nı isə Gəncəyə çatdırıldıq. Sabah isə Bərdəyə 300 ailəyə yardım bağlanması göndərcəyik. Buna görə Türkiyə "Türk ocaqları" başşəhəri, hörmətli Mehmet Öz və dünənin müxtəlif yerlərində fəaliyyət göstərən türk ocaqlarının rəhbərlərinə öz təşəkkürümüz bildirirəm".

Tədbirdə çıxış edən Türkiyə "Türk Ocaqları"nın ümumi katibi, professor Emrah Şenel də öz növbəsində vurgulayıb ki, Türk ocaqları böyük bir fəlsəfənin, tarixi keçmişin təzahürüdür. Professorun

sözlərinin görə, yüz il öncə üç fikir ortaya çıxmışdı - Osmanlıcılık, islamçılıq və türkçülük. Hamisının qayesi dövləti ayaqda saxlamaq idi. Çünkü türk dövlətsiz olmazdı:

"Önce Osmancılıq ideyası həyata keçirilsə də,

Bundan sonra türkçülük, indiki deyimlə milletçilik ideyası meydana çıxdı və hər kəs tərəfindən qəbul edildi. İsmayıllı bəy Qaspıralının dediyi kimi "dildə, fikirdə və işdə birləş" formalaşdırmaq üçün yeni bir milli dövlət qurdıq. Azərbaycanda da belə bir dövlət qurulsada, ömrü uzun olmadı".

E.Şenel bəyan edib ki, Türk Ocaqları milletin birliyini, bərabərliyini, tarixini, mədəniyyətini, dilini yaşatmaq missiyasını gürdü:

"Yüz il öncə həm cəbhələrdə savaşıq, həm də türk dünyasını inkişaf etdirmək üçün çalışdıq. Heç zaman fikrimiz, düşüncəmiz, qayəmiz dəyişmədi. Dünyanın harasında bir türk varsa, onun dərdi ilə dərdlənirik, əlimizdən gələn yardımı edirik. Yüz il əvvəl əlimizdən gələn Nuri paşa idi, bugün də dövlətimizin bütün imkanları ilə işgalçı ermənilərə qarşı savaşan Azərbaycanın yanında dik durmuşuq. Dövlətimizin təlimati ilə Azərbaycanda yaralı əsgər qardaşlarımıza xidmət göstərməyə gəlmişik. 30 həkim heyəti ilə Azərbaycan xəstəxanalarında yaralı əsgərlərimizin sağalması üçün əlimizdən gələnini edirik. Eyni zamanda Tərtər, Gəncə və başqa şəhərlərdə erməni quldurlarının terroru nəticəsində evsiz-əsiksiz qalmış ailələrə ərzaq və geyim yardımı edirik. Bugün Azərbaycanlı qardaşlarımıza ehtiyacı var, burdayıq, sabah başqa yerdə olacaqıq. Əslində bu yardımçılar simvolik mənəkəsb edir, biz göstəririk ki, hər zaman qardaşlarımızın yanındayıq".

Oxuların diqqətinə çatdırırıq ki, bir müddət öncə Türkiyə "Türk Ocaqları"nın maddi dəstəyi ilə Qarabağ və ətraf bölgələrdə erməni terrorundan əziyyət çəkən, evləri dağıdlan, yaralanan insanlara kömək məqsədi ilə ərzaq yardımını edilib. Azərbaycan "Türk Ocağı"nın təşkilatlılığı ilə Tərtər və Gəncə şəhərinə 120 bağlama yardım göndərilib. 300 bağlamadan ibarət növbəti yardım isə şənbə günü Bərdəyə, rakət zərəbələrindən evləri dağılmış ailələrə çatdırılacaq.

Eminqey
Foto: Rövşən Tahir

Nərmin Dadaşova

"Bu ölmüş adam mənim atamdır"

Birinci Qarabağ mühəribəsinin məndə buraxlığı iz məhz bu cümlə olmuşdu "Bu ölmüş adam mənim atamdır". Gerisi isə "O gün olsun..." "Gələn il bu vaxt..." la başlayan və artıq şablonla çevrilən cümlələr.

Qırx beş gün əvvəl ikinci Vətən mühəribəmiz başladı. İliklərimə qədər hiss etdim bu dəfə savası. Torpaq-torpaq, kənd-kənd, rayon-rayon, şəhər-şəhər keçdi günlərimiz. Dilimzdə dualar bitdi, bəlkə də ilk dəfə hamımız eyni hiss etdi. Bərabər ağlıq, bərabər sevindik. Və nəhayət, gün o gün oldu. Mühəribə bitdi, 30 illik hərətimiz sona çatdı. Biz qazandıq.

Bu sonluqdan məmənun qalmayan, sevinə bilməyən, gözləntiləri başqa olan, məyus hiss edənlər, xahiş edirəm, imkan verin yaşayaq.

Mən "Bu ölmüş adam mənim atamdır" cümləsini yenidən eşitmək istəmirəm hansısa usağın dilindən. Balalarımız da o dəhşəti illər sonra yenidən yaşamasınlar. O qədər möhtəşəm bir tarix yaşadıq ki, son 2 ayda. Lütfən, hər şeyi bu qədər gözdən salmayın, sakit olun, səbərlə olun. Günəşli, gözəl günlərə.

Şəhid xanımı: "Şuşa Azərbaycanın qeyrət, azadlıq simvoludur"

"Azərbaycan Vətən Mühəribəsi ilə dünyaya hərbi və siyasi cəhətdən böyük dərs keçdi".

"İkinci Qarabağ mühəribəsinin zəfəri şəhid ailələrinin gözünün yaşının quruması deməkdir. Xalq mücadiləmizin ədalətlili solnugudur. Azərbaycan dünyaya xalq, millət olaraq kimliyini sübut etdi. Artıq bu ölkədə heç kəs məcburi köçkünlər olmayıcaq. Şuşa Azərbaycanın qeyrət, azadlıq simvoludur. Yüksəklik ucalıq deməkdir. Biz o ucalığa yetdiq, fəth etdik.

Rauf haqqında Murovun qartalı deyirlər. İndi onun ruhu o dağlarda, yüksəkliklərdə çırpinır. Qələbə ilə bağlı gecə xəbərləri eşidəndə səhər ertədən Şəhidlər Xiyabanına getmişidik. Hami Raqfun məzarına gelib deyirdi ki, ruhun şad olsun, komandır, qisasın alındı. Gənclərimiz dizini yere qoyub Şəhidlər Xiyabanında baş əyirdi. İndi olduğu kimi biz 1992-ci ildə də möhtəşəm xalq idik. Əliyən döyüşürdük. Ermenilər özləri haqqında böyük Ermənistən, böyük erməni xalqı kimi miflər uydurmışdalar. Özləri öz yalanlarına inanmışdı. İndi şokdadırlar ki, nə baş verdi? Hələ də qəbul edə bilmirlər. Zəfərimiz ermənilərə, işgalçılara dərs olsun. Başqasının torpağında yuva salmaq olmaz. Dünyaya hərbi və siyasi cəhətdən böyük bir dərs keçdi". S. Orucova vətəndaşları şəhid ailələrinə dəstək olmağa çağırıb: "Bu yolda qazilərimiz, şəhidlərimiz oldu. Biz bu acını yaşamışq, bilirik. Əsas odur ki, qələbə qazandıq, münaqişə övladlarmıza qalmadı. Şəhid ailələri səbirlə olsunlar, onlar tek deyillər. Xalq da, dövlət də arxalarında duracaq. Onların yaralarını saracaq, kömək olacaqıq.

Ermenilər Kəlbəcərdən evləri yandırıb çıxırlar. Çünkü öz torpaqları deyil. Ev, torpaq qədri bilmirlər. İllərdir ki, naz-nemətlərini daşıyırdılar. İndi isə hökumətləri onları aldadıb. Hissələrini başqa cür ifadə edə bilmirlər. Öz yalanları öz başlarında çatladi. Amma nə etsələr də mənasızdır. Biz daha yaxşı tikəcəyik".

"MİRVARİD - HİCRAN DAŞIDIR..."

Oxucusu ilə bir yerdə olan şairə

(əvvəli 8-ci səhifədə)

Yəni mən ona nəsə bir kömək edim, hansısa bir işinə yardımçı olum-filan - belə bir şey olmamışdı, sadəcə, Mirvarid Dilbazi ədəbiyyatı, ədəbi prosesi izləyirdi və başqalarının fikrindən asılı olma-yaraq, lazımlı bildiyini də deyirdi.

Mən uzun illər bundan əvvəlki bu epizodu xatırlamaqla, obivatelin hansısa özünə layiq nəticə çıxmaması, güya mənimlə Anar arasında mənasız və çürük "qarşılurma" mifi axtarması üçün yox, Mirvarid xanımın xarakterini, bu 21 ildeki təbəddülüti göstərmək üçün yazdım və bunu da yazımaq istəyirəm ki, o, mənimlə söhbətlərində, telefon danışqlarında bizim ədəbi nəslin nümayəndələrinin yazılarını izlədiyini, təssüratlarını söyləyirdi.

Onu da deyim ki, Mirvarid xanım yalnız bizim ədəbi nəslin yazı-pozusunu yox, ümumiyyətlə, ədəbi prosesi izləyirdi, fikrini söyləyirdi və bu baxımdan onun İlyas Əfəndiyev haqqındaki xatırələrdən səciyyəvi bir epizodu qeyd etmək istəyirəm. Mirvarid xanım "İlyas Əfəndiyevin əsərlərini maraqla oxuyan oxocular sırasında" olduğunu deyərəck, yazar: "Mən "Sən həmişə mənimləsən" pyesinə tamaşa etmişim. Bu əsərə televiziyyada 1996-ci ildə (İlyas Əfəndiyevin həyatının sonuncu ilində- E.) təkrar tamaşa etdim zamanyaşadığım duyğuların gülclü təsiri ilə İlyas müəllimə və Həsənzadə obrazının mahir ifaçısı, ömrümüzə bir dəfə kəlmə kosmömediyim aktyor Rasim Balayevə zəng vurub, əsərin belə həlli və belə ifası üçün təşəkkür etdim." (Sən həmişə bizimləsən, Bakı, "Gənclik", 1999, səh. 134.)

Və bir halda ki, söz İlyas Əfəndiyevdən düşdü, Mirvarid xanımın ömrünün sonlarında yazdığı "Fani dün-yə" şeirindəki ("Ədəbiyyat qəzeti", 16 oktyabr 1998.) bu misraları da xatırlayıram:

Həni İlyas, səhnəmizin bərbəzəyi?
Nurlu sənətkar üzəyi?..

Bu zərif vücudlu qadında böyük ədəbiyyat təssübəşəliyi var idi və o, bütün daxili "mən"i ilə təmənnəsiz ədəbiyyat adamı idi.

Bu dəfə isə xatirə məni 1993-cü ilə aparır.

Sentyabrın 1-də Baş nazirin müavini vəzifəsinə təyin edilmişdim və gelib məni töbrik edən ilk adalardan biri də Mirvarid Dilbazi oldu. Bir dəha təkrar edirəm ki, heç bir xahişi yox idi, sadəcə, on beş-iyirmi dəqiqə

ədəbiyyatdan, sənətdən söhbət etdik, vəssalam.

Bizim münasibətlərimiz - ədəbiyyata münasibətimizin (ədəbiyyatla dostluğumuzun!) ifadəsi idi.

Bir müddət sonra isə Mirvarid xanımdan məktub aldım. Bu o vaxtlar iddi ki, Mirvarid xanımın bacısı, yazıçı Yaqut Dilbazi (görkəmli ədəbiyyatçımız, mən gənclik illərində Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda işləyəndə, bizim direktorümüz, professor Mirzağa Quluzadənin həyat yoldaşı, rəhmətli Vəfa Quluzadənin anası) vəfat etmişdi.

Həmin məktubda mənimlə və İljas Əfəndiyevlə bağlı yazılmış və bu gün mənim üçün çox əziz və qiymətli olan sözler var. Arxivimdəki 20 dekabr 1993-cü il tarixli bu məktubu tam oxumaq, belə ümidi edək ki, göləcək tədqiqatçılar üçün maraqlı ola bilər, ancaq müasir oxucumuzda Mirvarid xanımın şəxsiyyəti və məramı barədə müəyyən bir təsəvvür yaratmaq üçün, həmin məktubdan heç olmasa kiçik bir parçası, olsun ki, bir az da şəxsi təvazədən uzaqlaşın, oxuculara təqdim etmək istəyirəm. Mirvarid xanım "İlyas Əfəndiyevin əsərlərini maraqla oxuyan oxocular sırasında" olduğunu deyərəck, yazar:

"Mən "Sən həmişə mənimləsən" pyesinə tamaşa etmişim. Bu əsərə televiziyyada 1996-ci ildə (İlyas Əfəndiyevin həyatının sonuncu ilində- E.) təkrar tamaşa etdim zamanyaşadığım duyğuların gülclü təsiri ilə İlyas müəllimə və Həsənzadə obrazının mahir ifaçısı, ömrümüzə bir dəfə kəlmə kosmömediyim aktyor Rasim Balayevə zəng vurub, əsərin belə həlli və belə ifası üçün təşəkkür etdim." (Sən həmişə bizimləsən, Bakı, "Gənclik", 1999, səh. 134.)

Mənim hələ uşaqlıq çağlarından etibarən tanıdığım və ehtiram bəslədiyim Mirvarid Dilbazi ömrünün sonuna kimi mehz belə bir ləyaqətə yaşıdı.

O məktubda belə bir cümlə də var: "Yeganə bacımı itirməklə dərdim yaşımdan çox oldu."

82 yaşlı şairənin dərdi yaşımdan çox idi.

Bu gün 107 yaşlı Mirvarid Dilbazi isə xoşbəxt sənətkardır, çünkü illər keçir, o isə öz oxucusu ilə bir yerdə olur.

Mirvarid xanımın xəstəxanada yazdığını belə bir kiçik şeiri də var:

Dörd divar,
Bir tavan,
Bir döşəmə.
Bir də
Ürəyimdə sıxıntı,
Kədər.

*Sabahı gözəyən ümidlər...
Sabahum da bu günümə
bənzəsə əgər?..*

Mirvarid Dilbazi 2001-ci il iyulun 12-də 88 yaşında vəfat etdi.

Mirvarid xanımın bu gün də oxunması, tanınması, əslində, xəstəxanadakı həmin "sabah" ümidlərinin təcəssümü və təsdiqidür və nə yaxşı ki, o "sabah"ın işığı heç vəchlə xəstəxana palatasına siğışib qalmadı.

Onun "sabahı gözəyən ümidləri" gerçək oldu.

1 avqust 2020. Bilgəh.

*P.S. Mən bu yazımı adətim üzrə
bir müddətdən sonra bir də nəzərdən
keçirmək istədiyim vaxt, televizorda
Prezidentimizin, Ali Baş Komapndanın
xalqa müraciəti göstərildi və hə-
yatım boyu eştidiyim ən gözəl xəbər-
lərdən birini, birincilərdən birini
eşitdim: Şuşa işğaldan azad edilib!*

*Və Mirvarid xanımın Şuşa mən-
zərəsini, Şuşa ab-havasını ifadə
edən bu şeiri yadına düşdü, elə bğu
gün də onun kitabını açdım və o şei-
ri təzədən oxudum:*

*Ağ duman bürüdü dərəni, dağ,
Gizləndi dağların gözəli Şuşa.
Meh vurub uçurdu o ağ duvağı,
Göründü şairin öz eli Şuşa.*

*Buludlar dayanıb qabaq-qabağa,
Şimşək alovunu tökəndə dağa,
Çökən qaranlığı bağçaya, bağa,
Na gözəl dağdı yaz yeli, Şuşa.*

*Çəmənlər yuyundu yağış selində,
Açıldı yarpağı qonça gülün də,
Duman seyrəkləşdi dağlar belində,
Ötdü qumruların şən dili, Şuşa.*

*Nur saçdı al qurşaq göyün üzündən,
Meh ətir payladı Cıdır düzündən,
Daşdı çəşmələrin suyu gözündən,
Axıdı dərələrdən dağ seli, Şuşa.*

*Sən qədim şəhərsən, möhkəm qalasan,
Iştarəm gün-gündən abad olasan,
Dağların qoynuna işq salasan,
Dünya görə bizim gözəli, Şuşa.*

*Güman edirəm ki, oxucu da bu
misralardakı sevimli Şuşa məhəbbə-
tini, Şuşa təmizliyini hiss edəcək.*

8 noyabr 2020. Bilgəh.

Ramiz
MƏMMƏDZADƏ

XAN ŞUŞAM!

*Qalib sərkərdəmiz İlham Əliyev:
"Əziz Şuşa! Sən azadsan! Əziz Şuşa!
Biz qayıtmışq! Əziz Şuşa! Biz səni
dirçəldəcəyik!"*

**Bu Şuşanın yollarında
duman hey!**
**Ürəyimdə bir düyüvər var
aman hey!**
Mavi dağlar, yaxın gelin dərdləşək,
bu sizlər hey,
Bu mən, hey!

Bu Şuşanın dolayları hörük Mü?
Dərələri havalanmış körük Mü?
Duyğuların selinə bax, ay Allah!
Daşaltı hər baxana görük Mü...

Bu Şuşada bulaq atlı, çay atlı!
Bulud atlı, ulduz atlı, Ay atlı!
Bu qamçıdır, ya şimşəkdir əlinde?
Hardan belə, hara belə, ay atlı?..

Bu Şuşanın dağı-daşı oxunar.
Dodaqlarda zümzümələr, oxular.
Güllərinə düşmən əli dəyməsin,
Yoxsa, dönüb budaqları ox olar!

Bu Şuşanın Qalasıdır, daşıdır.
Bu daşları babalarım daşıdır...
Pənah xanın, Natəvanın yurdudu
Mənim qeyrət üzüyümün qasıdır!

İstəklimdir, bu sevdadan dəliyəm!
Buluduyam, yağışıyam, səliyəm,
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

Torpağında dərdlərimin davası,
Damarında qaynamaqda havası
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

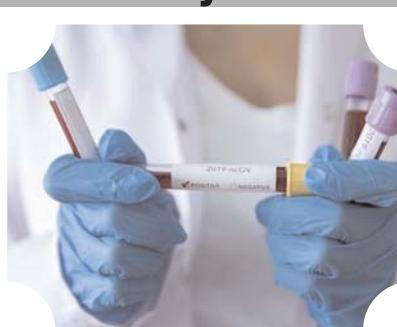
Cıdır düzü dağdan atdı zülümü,
Əllərindən üzəmmərəm əlim!
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

Qalib ordum sevindirdi hər yeri.
Cəngavərdir sərkərdəsi, əsgəri!
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

Kim deyər ki, bu qələbə nağıldır?
Başı üstən qara duman dağıdı
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

Dolaylarda daşa dönnəm-yaşaram,
Göylərində quşa dönnəm-yaşaram,
Bu Şuşanın, bu Şuşanın,
Şuşanın!

Şüvəlan, 12 noyabr 2020-ci il,
Böyük Qələbə bayramı günləri.

İreliləyişlər var. Nəticəni gözləyək. Evimizdən kenarda, başqları ilə olduğumuz hər yerdə maskamızı qaydalara uyğun şəkildə taxaq. Səbriniz üçün sağ olun". O, Ülkü Tamerin şeirindən bir misranı da paylaşımına əlavə edib:

"İçimə çəkdiyim hava deyil, göy üzüdür".

Qəhrəman igidin qəhrəman anasına məktub

Salam ana. Bu məktub sizə sizin şəxsin tanınmadığınız bir jurnalist yazar. Bəlkə də, siz mənim ad, soyadımı oğlunuz Röyal haqqında yazdığını məqalələrin sonunda görmüsünüz, bəlkə də, yox, bunu deyə bilmərəm. Bir şeyi biliyəm ki, bu məktub vasitəsilə mən size minnətdarlıq borcumu ödəməliyəm.

Röyal barədə olan yazımızda mən sizin haqqınızda bir cümlə belə yazma-mışdım.

Səbəb isə size təşəkkür məktubu ünvanlayıb ayrıca bir yazı şəklində hissələrim ifadə etmək idi. Və bə gün mən size yazıram:

"Hörmətli Sənirə xanım, əziz Ana, bir bilsəniz ki, necə həyəcanlıyam. Qəhrəman bir igidin qəhrəman anasına məktub yazmağın

mesuliyyəti həddindən ar-tiq çoxdur. Oğlunuz Məmmədov Röyalda şəxson tanış olduğuma görə özümü şanslı insan hesab edirəm. O, mənim üçün sadəcə bir hərbçi deyil, o mənim üçün döyünen bir ürkəkdir.

Bu açıq məktubumda oxucuya qaranlıq qalmışın deyə mənim Röyalı həddindən çox istəməyimin de sə-bəbini izah edim. O, öz şe-hid dostunun torpağından

yəilib öpen bir hərbçidir. Bu sehnəden sonra mən onu özüm bildim, mənliyim bil-dim, kimliyim bildim.

Röyal həmin an mənim üçün Azərbaycan hərbçisinin ümumiləşdirilmiş obrəzini yaratdı, ana. Sizin oğ-lunuz mənim qəhrəmanıma cevirdi. Ona qəder döyüşlərde göstərdiyi şücaət ay-rica bir mövzudur, bu bərə-de ne qəder yazsan belə, yetəri olmaz. Amma gördü-

yüm sahne, həqiqətən, onu mənim qəhrəmanıma çevir-di. Mən size öz təşəkkürü-mü yalnız qələmimin sıvri ucundan çıxan sözlər vasi-təsile edə bilerəm ki, edi-rəm.

Öziz ana, Röyal kimi bir övladı dünyaya getirdiyo-nız üçün mən sizin qarşınızda baş əyirəm, ellərinizdən öpürəm. Sizə ne qəder minnətdar olsam da, azdır. Biz sizin və sizin kimi ana-ların övladlarının sayesinde isti evimizdə dinc şəkildə yaşıyırıq. Var ol, ana. Var ol ki, yağı düşmənə göz da-ğı olan oğlunuz da var ol-sun!"

P.s. Fotoda Sənirə xanımın yanında yer alan şəxs Röyalın kiçik qardaşı Məmmədov Mürsəldir.

Rövşən Tahir

Ramiz Qusarçayı

Gözün aydın,
Qarabağ!

Güman keçməz dağları,
Aşa-aşa qayıtdıq,
Yumruq kimi birləşib
Coşa-coşa qayıtdıq,
Biz Kəlbəcər-Kəlbəcər
Şuşa-Şuşa qayıtdıq,
Başın uca, üzün ağ,
Gözün aydın, Qarabağ!

Hər döyüşün başında
"Yurd yeri" var, "Cəngi" var,
Hər həmlədə ordumun
Nərəsi var, cəngi var,
Cəngavər oğulların
Şanlı zəfər rəngi var,
Gör nə deyir Lələdağ,-
Gözün aydın, Qarabağ!

Hər qazi bir qaladı,-
Bir qələbə örnəyi,
Şəhid-şəhid ovunu
Bu torpağın göynəyi,
Göydə məlekər öpdü
Neçə qanlı köynəyi,
Bu müqəddəs nura bax,
Gözün aydın, Qarabağ!

Vətəndi bu savaşın
Hər sirri, hər sehri də,
Bir atanın öyündü,
Bir ananın mehri də,
Uçundu Göycə-Göycə
Zəngəzur da, Mehri də,
Silkələndi Ağrıdağ
Gözün aydın, Qarabağ!

Bir fırtına kükrədi
Qisas adlı limandan,
Yer əsdi, göy titrədi
Bu anddan, bu imandan,
Xalqın güvəncə yeridi
Ta Ali Baş Komandan,
Dağalan bayraq-bayraq,
Gözün aydın, Qarabağ!
Gözün aydın, Qarabağ!

Peskov: "Ermənistana dəstək olmayan Rusiyani xəyanətdə günahlandırmıq tamamilə əsassızdır"

Dağlıq Qarabağdakı münaqişənin həllində Ermənistana dəstək olmadığı iddiası ilə Rusiyaya xəyanət qınağı tamamilə əsassızdır.

Bunu Rusiya prezidentinin metbuat katibi Dmitri Peskov RT telekanalına müsahibəsində deyib.

Onun sözlerinə görə, Moskva həm Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevi, həm də Ermənistənın baş naziri Nikol Paşinyanı Rusiyanın dostu hesab edir. O, Rusiyanın İrəvan və Bakı ilə münasibətlərə də-yər verdiyini bildirib.

Peskov Ermənistənla Avrasiya İqtisadi Qrupunda, KTMT-də bir yerde olduğunu, xalqlar arasında uzunmüddətli dostluq əlaqələrinin mövcudluğundan danışır. "Azərbaycanlılarla da eynilərətərəfli, hələ canım sizə desin, qızları da. Artıq daşnakların başını ezməyin vaxtıdır. Türk şairi Tevfik Fikrekeçə illər bundan əvvəl yazıb ki, "Əzməyən əzilir!" Deməli, biz dayanmadan daşnakları möhkəm-möhkəm əzməliyik. Elə əzməliyik ki, indən sonra daşnaklarnə qədər əlləşsələr də, bir daha özlərinə gələ bilməsinlər. İnanıram ki, biz bu işi məhərətlə bacaracaq. Sözüme inanmayanlar televizora baxıb gör-sünələr ki, əsgərimiz düşmən hədəflərinə necə sərrast atəş açır, zirehli və zirehsiz texnikalarını necə məhərətlə əzir. Qoluna qüvvət, Azərbaycan əsgəri, əz daşnakların başını lap möhkəmdən əz!

Peskov hesab edir ki, ATƏT-in Minsk Qrupu Dağlıq Qarabağdakı münaqişənin həlli üçün bir neçə il əvvəl qan tökülməsinin qarşısını alacaq formular təklif etdi.

"Bu formular mövcud idi, beynəlxalq danişqılar prosesinin iştirakçıları tərəfindən yaxşı tanınıb, amma təəssüf ki, bu və ya digər səbəbdən işləmədi. Əger tətbiq olunsayıdı, hətta iki il əvvəl olsayıdı, çox güman ki insan itkisindən qaçmaq mümkün idi", - deyə Peskov bildirib.

Rza Rzayev: "Özümü günahkar sayıram"

"İkinci dünya müharibəsin-də babam 2 uşağını və nənə-mi (Baxmayaraq o, yeni uşa-ğası da hamilə idi) tərk edib, kö-nüllü mühərabəyə gedib və qayıtmayıb. Atam babam mü-hərabəyə gedəndən 3 ay son-ra doğulub. Nənəm çox gözəl qadın olub. 3 uşağı çox çətinliklərlə böyüdüb". "Ədalət" qəzətinin qonağı aktyor, rejis-or Rza Rzayevdir.

-Yaradıcılığa "Bəsdir ağla-ma" filmi ilə başlamışınız. Söhbətə də elə həmin filmdən başlayaq...

-Deyilənlərə görə, yaxşı idmançı idim, vurub-tutan oğlanların çoxu tanışırıdı, kimsə məni Rövşən Almuradlıya ünvan göstərməmişdi, o da idman zalına gəlmışdı. Yaxınlaşdı, tanış olduq, rejissor olduğunu bildirdi və filmə çəkmək istədiyini söylədi. Etiraz etdim, kino hara mən hara, amma tanışlığımız davam etdi, sonra o, xəstələndi, bir müddət müalicə aldı, film çəkilişi təxirə salındı, xəstələndiyi dövrə bizim aramızda dostluq münasibəti yarandı və israrla xahiş etdi ki, çəkilim. Artıq münasibətlərimiz və onun həmin dövrdəki sağlamlığı elə idi ki, sözünü yerə sala bilmədim, hətta bunun üçün evimizə qədər gəlmişdi. Evdə də dedilər, ayıbdır, o boyda kişinin sözünü yera salmayasan ki, çəkil. Və çəkilişə getdim. İlk dəfə kamerasına çıxdım, çəkilişdəki peşəkarların dediklərinə görə illərin aktyoru kimi oynayırdım. Sonra Rövşən Almuradlı məni "Ünva-sız qız" serialına baş rola çəkdi, həmin dövrə çox populyar oldu, sonra başqa film dəvətləri oldu, hətta Türkiyədən serial üçün də, amma başqa məqsədlərim olduğuna görə heç bir dəvəti qəbul etmədim, uzun müddət sənətdən aralandım.

"Otağa girən kimi Elxan müəllim dedi, Drakon sənsən"

-Bildiyim qədərilə, bir neçə "Dolu" filminə çəkilmək-dən imtina etmisiniz. Buna səbəb nə olub?

-Doğrudur. "Dolu" filminə filmin ikinci rejissoru Əliqulu müəllim tərəfindən dəvət almışdım, həmin dövr vəzifədə idim, artıq dövlət qulluğunun kiçik müşavir dərəcəsini almışdım, başqa təşkilatdan daha yüksək vəzifə təklifi var idi. Həm dəindi söyləmək istəmədiyim səbəbdən qəti qərar vermişdim ki, bir daha sənət tərəfə üzümü çevirməyəcəm. Bu illər ərzində çox dəvətlərdən imtina etmişdim. Əliqulu müəllim tərəfindən də bir neçə dəvət olmuşdu, amma çəkilməmişdim. Əliqulu müəllim imtinanın səbəbini biliirdi, həm də imtinaya səbəbin

şahidi idi. Ona söylədim ki, siz bilirsiz axı, artıq qəti qərarımdır. İsrar etdi, dedi, bu tam başqa filmdir, yenə imtina etdim. Bir neçə dəfə zəng etdi, razılaşmadım. Bir neçə aydan çox üstündən keçmişdi, düşünürdüm ki, filmin çəkilişləri başlayıb və bitib. Sonra təsadüfən bir tədbirdə görüşdük. Dedi, çox xahiş edirəm, gəl, rejissor ilə görüş, səni təqdim etmişəm, bir az etik çıxmır, getməməyin. Könülsüz razılaşdım, gün müyyəyen etdi, kinostudiyyaya getdim və rejissorun otağına girən kimi Elxan müəllim dedi, Drakon sənsən. Söhbət etdik, Elxan müəllimin

səmimi, sadə, istiqanlı danışışı və ərki artıq imtinaya yer qoymadı və həmin an atmosferə düşərək "yox" cavabı vermədim. Film çəkildi, səs-küy saldı və birdəfəlik həyatımı kino sənətinə bağladım.

-Elxan müəllimlə müsahibə edərkən belə bir fikir səsləndirdi: "Aktyorların seçimində onların peşəkarlığından daha çox qəlblərinə üstünlük verdim". Deməli, sizin qəlbiniz elə Drakon obrazına yaxın imis...

-Son günlər bir çox müsahibələrdən və TV verilişlərinə çıxmışdan imtina edirəm, ekran qəhrəmanı kimi görünmək istəmirəm. Deyə bilmədiyim səbəblərə görə məni döyüslərə apardılar. Ciddi səbəb olduğu üçün qanun buna icazə vermədi. Amma illərdir ki, döyüsləri gözləyirdim. Bu haqqda nə zamansa danışacam. Qohumları, dostları döyüşdü, şəhid oldular. Əsl Drakon onlardır. Demək istəyirəm ki, burada Drakon ürəkli və Drakon olmaq olmur. Bu səbəbdən də öz səsizliyimə qapılmışam.

Elxan müəllim film çəkilişi bittəndən sonra bir məclisde dedi ki, sən haqda məlumat yiğmişdim və kinodan getmə səbəblərini də bilirdim və sən gələnə kimi faktura və xarakterin baxımdan qərarımı vermişdim, qalmışdı canlı görməyim, görən kimi də qərarım qətileşdi.

"Dolu" filmində, sizə görə, görə ən təsirli səhnə hansıdır?

-Bütün filmlərdə əsas səhnələr var, bir də təminədici səhnələr var. Yadda qalmayan səhnələr yadda qalan səhnələr üçün əsas yaradır. Hami kimi Pələngin ölüm səhnəsi və filmin son səhnəsi-ruhların Qarabağ'a qayıdışı mənə təsir edən səhnələrdir.

"Bu film mənəvi və vicdan borcum id"

-Aprel şəhidlərinin xatirəsi-nə "Geyilməmiş ayaqqabilar" filmini çəkmisiniz. Bir az da ondan danışaq...

-"Geyilməmiş ayaqqabilar" filmının ssenarisini 2000-ci illərdə yazmışdım. Hətta "Həsret" adı ilə dövlət qeydiyyatından keçirmişdim də, amma müxtəlif səbəblərdən filmi çəkə bilmirdim. Səbəb maliyyə məsəlesi deyildi, həm də özüm çəkmək istəyirdim. Tərəddüdlərim var idi, bacararam, ya yox. Səhv etmirməsə, 2011-ci ildə İradə

xanım Tuncaya ssenarini göndərdim, oxudu, müzakirə etdi. Çox dəyər verdiyim, güvəndiyim və sözünə inandığım az səxslərdən biridir. Film çəkmişim istədiyimi söylədim. Dedi, mütləq rejissorluq üzrə təhsil al. Sonra da "Dolu"ya çəkildim və artıq qəti qərar verdim ki, oxumalıyam. "Geyilməmiş ayaqqabilar" həm də diplom işim oldu. Sözsüz ki, belə diplom işləri az olur, həm büdcəsinə görə, həm də ssenari və rejissor işinə görə. Rusiya və Türkiyədə böyük sənət insanlarından kimsəni inandıra bilmirdim ki, diplom işimdir ve ilk filmimdir.

"Geyilməmiş ayaqqabilar" şəhid olmuş yaşlılarım qarşısında mənevi və vicdan borcum id. Hər şeyə rəğmən bu borcu ödədim və illərin əzabından qurtuldum. Bu fimdə çəkdiyim hər şey bu gün baş verir. Filmi çəkməkdə əsas məqsədim torpaqlarımızı işgal edənlərə, buna göz yumanlara etirazım idi, onlara torpaqlarımızı azad edəcək əsgərlərimizin həm də kimlər olacağını göstərdim və bu öz təsdiqini tapdı.

"Bizə baxan gözləri, baxışları unuda bilmirəm"

-"1993-cü ildə Laçında, Qu-badlıda döyüşən əsgərlərə yardım aparmışdıq. Mən orada gördüğüm həmin uşaqların baxışlarını unuda bilmirəm..." Bu sözler sizə məxsusdur...

-Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə tələbə idim, tələbə dostlarımız ilə könülli döyüşmək üçün cəbhəyə getdik, həmdə yardım aparmışdım. 20 gündən çox cəbhə bölgəsində olduq, çox ağır dövrlər idi. Biz gədən vaxt ermənilər Füzulini işgal etmək istəyirdilər, ağır döyüslər gedirdi. Füzuli işgal olunsayıdı, o biri rayonlar mühəsirəyə düşürdü. Bizi gedənlərdən bir çoxu buna görə getməkdən imtina etdilər. 6-7 nəfər qaldıq və getdik, Laçının bizdə olan kəndlərdən və Qubadlıda olduq. Bizə başçılıq edən şəxs oradakı ağır vəziyyəti və özbaşınlığı görüb bizi təkrar geri qaytardı. Həm də Laçında komandır də bizi saxlamaq istəmədi, dedi, əsgərdən çox silaha, tanka ehtiyacımız var. Bu uşaqları qurban vermək mənəsizdir, çünkü çoxumuz adı silahla belə davranmayı bilmirdik. Və biz getməmişdən önce orada çox ağır döyüslər olmuşdu. İndi söyləmək istəmədiyim dəhşətli şeylər gördüm, ölümə məhkum olmuş, Allahın ümidiనə qalmış, qəddar düşmənə üz-üzə olan əsgərlərdən ancaq acı xatırələrim qalıb. Bizi yola salanda bizə baxan gözleri, baxışları unuda bilmirəm və qayıtdığım üçün özümü günahkar sayıram. Bu günə qədər orada gördüğüm əsgərlərdən kimsə ilə rastlaşmamışam, görməmişəm. Bizi qəbul etməyən, geri qaytaran komandır isə biz qayıdan az sonra şəhid olub.

-Qarabağ müharibəsi dövründə Azərbaycan qadının kimliyi mövzusunda film çəkmək fikrindəsiniz. Necə bir ssenari yazmaq istəyirsiniz?

-15 ilə yaxındır, bu ssenariin üzündə işləyirəm. Ssenari də uzun illər övladı olmayan zabitin həyat yoldaşı hamilə olur və şəhid olandan sonra doğulur.

Şəhid zabitinin xanımının və övladının sonrakı həyatı, hazır olmadığı həyat ilə mücadiləsi Azərbaycan qadının kimliyini müəyyənləşdirir. Bu qadın obrazı həm də nənəmdir. İkinci dünya müharibəsində babam 2 uşağını və nənəmi (Baxmayaraq o, yeni uşağı da hamilə idi) tərk edib, könülli mühərabəyə gedib və qayıtmayıb. Atam babam mühərabəyə gedəndən 3 ay sonra doğulub. Nənəm çox gözəl qadın olub. 3 uşağı çox çətinliklərlə böyüdüb. Onuna ailə qurmaq istəyən vəzifəli, imkanlı adamların təkliflərini rədd edib. Nənəm ölen gününə qədər babamın qayıdacağına inandi, onun yolunu gözlədi. Bu filmi Allahın izni ilə bütün çətinlikləri dəf edərək çəkəcəm.

-"InşaAllah" deyib sizə müsahibə verdiyiniz üçün təşəkkür edirəm.

-Siz sağ olun.

Rövşən Tahir

Azad edilmiş
ərazilərdə DTX-nin
idarə və şöbələri
fəaliyyətə başlayır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasının işgaldən azad olunmuş ərazilərində müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkili haqqında" 29 oktyabr 2020-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Cəbrayıl, Zəngilan, Füzuli, Qubadlı rayonlarında Hadır qəsəbəsində yerli şöbələri xidmətə başlayıb.

Adəlet.az Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin saytına istinadən xəbər verir ki, Şuşa şəhərinin strateji əhəmiyyəti nəzərə alınaraq, DTX-nin Şuşa şəhər idarəsi təsis edilib və yaxın günlərdə onun fəaliyyəti tomin olunacaq.

**Paşinyandan sonra
Mnatsakanyan da
xain adlandırıldı**

"Ermənistanın xarici işlər naziri Zöhrəb Mnatsakanyan o qədər zəif idi ki, mühəribə zamanı diplomatik cəbhədə uğur qazanmadıq".

Azvision.az xəbər verir ki, bu barədə Respublikalılar partiyasının sədr müavini Armen Aşotyan bildirib. Onun sözloruna görə, hazırda xainlər komandasının başqa bir ölmüş vicandasız nümayəndəsi həyat əlamətləri göstərməyə çalışır: "Mən rüsvayçı xarici işlər nazirindən, 2018-ci ildən bəri Qarabağ danışqlarında ugursuzluqlarımıza səbəb olan birindən danışram. O, həmin ildən etibarən Ermənistan-Rusiya münasibətlərinin zəifləməsində rol oynadı. Beynəlxalq mətbuatda, xüssəsən də Qarabağla bağlı açıqlamalarında biabırçı görünürdü". Aşotyan Nikolun baş diplomatının İranla münasibətlərdə də çox böyük ugursuzluqlara səbəb olduğunu deyib. Onun fikrincə, Mnatsakanyan Ermənistanın milli maraqlarından çox, özlərinin xaricdəki "ağ"ların maraqlarını təmsil edir: "Artsax" (Qarabağ-red.) məsləsi əvvəlində xaricdə "məxməri" inqilabımızı reklam edirdi. O, 2018-2019-cu illərdə həqiqətən də Türkiyənin əlinə işləyərək, "erməni soyqırımı" məsləsinin Ermənistanın diplomatik gündəmində çıxardı. O qədər zəif idi ki, mühəribə zamanı diplomatik cəbhədə ciddi bir uğur qazanmadıq".

Aşotyan daha sonra Qarabağdakı məglubiyyətdən söz açıb və iqtidardakıların vicdanının olmadığını söyləyib.

Sahnaz Shahin

QARABAĞ DA BİZİM QƏDƏR HƏSRƏTLİDİR

Esse

*...Görürüsən ovxalanır,
Bu səhər də gözümədə.
Izsizcə sovxalanır
Elə mənim özüm də...*

Hər gün televiziyanın hava haqqında verdiyi proqnozu ürək ağrısıyla dinləyirdi, orda yurduna yağış yağanda Əbülfət burda islanır, soyuğuna üşüyür, küləyinə döyüñür, birçə istisine qızına bilmirdi.

Açılarını təkbaşına çəkdiyindəndi ki, tez-tez qan təzyiqi yüksəlir, heç dərmanla da aşağı salmaq olmur. Axi hər xəstəliyin

necə keçdiyindən xəbər tutmasın, kimse ilə açıb-bükə bilmədiyi dərd-sərini, hiss və duyularını sözə çevirib töküb vərəqlərə. Bəlkə bu üzdən son zamanlar onun şeirləri üşüdürdü məni, istər sevgidən yaxsın, istər ayrıldan. Sənki tam gücü ilə dərtilmiş yay idi və ox bu saat atılıcaqdı...

*Daha dizim titrəyir,
Çənəm, üzüm..
Yolda izim titrəyir-
Yüküm güc gəlir mənə..

Gözlərimi yaşı aldı,
De hanı Tuğ, Daşaltı?!
Başimdakı beş-altı
Tüküm güc gəlir mənə..*

Bu sətirləri Əbülfət müəllim öz FB səhifəsində lap bu yaxılarda yazıb, sentyabrın 26-da... Vəten uğrunda haqq savaşının başlamasından cəmi bir gün qabaq, bu intuisiya idimi, ya Tanrıya şikayət, bilmirəm, amma çəkilən ah yerde qalmaz, axı deyirlər Yerdə və Göydə olanları yalnız şairlər duyar...

O, yurdunu tərk edəndə gənc idi, dözümlü idi, dizlərində təpəri, qollarında gücü vardi, bizim hamımız kimi o da ayrılığın bu qədər çəkəcəyini gözləmirdi. Bu yerdə bir haşiyə çıxməq istəyirəm:

-Cəbrayıl rayonundan olan yeddi ailəni öz işlədiyim Kənd Tibb Məntəqəsinin binasında yerləşdirmişdim, (baxmayaraq ki, icazə yox idi, amma sayca ümumilikdə otuz nəfərdən artıq olan bu insanların yerləşdikləri bir iri otaqda çəkdiyi çətinliyi görəndə dözmədim...) O adamlar yaşadıqları ilk ayları tikan üstəymış kimi keçirildilər, hər gün yurdlarına qayıtma xəbərini gözləyirdilər. Kənd camaatına isnişə bilmir, yaşadıqları həyətə bir çubuq da basdırıldılar, amma aradan öten illər dəyişdirdi onları...

Təkcə yaşıının üstüne yaş gətirmədi aradan keçən illər, həmdə uşaq kimi kövrək etdi Əbülfət müəllimi, içində bir qorxu saldı-bu dünyadan yurduna həsrətlə köçmək qorxusu!..

Şəhərdə özünə aid işi də oldu, yeməyə çörəyi də, yaşamaga evi də oldu, ətarfində yaxşı dostları da, amma başını yastığı qoyanda bağlı qalan evi durdu gözünün qabağında, elləriyle əkib becərdiyi, amma barını yemediyi meyvə ağaclarına ağı dedi...

*Bir su içimidi məni ovutmaq,
lynə ucu boyda təbəssüm ilə-*

desə də, ovunmadı, əksinə nəm çəkmiş divar kimi ovxalanıb tökülməyə başladı:

kədə Əbülfəti hamidən çox sevindirdi.

Elə həmin günlərdə onunla görüşərkən açıq aydın duydum bunu, adam elə bilindiyecən gördüğüm adam deyildi, üz-gözü qeləbə sevinciyle işıqlanmış, səsi gurlaşmışdı. Sevinirdi, nəhayət minlərlə köçkün qardaş-bacımız kimi özünən də uzun ayrıldıdan sonra yurda dönləcəyinə, öz həyətində rahat gəzib dolana biləcəyinə sevinirdi!..

Həmin gündən hamı, bütün Azərbaycan xalqı qeləbə xəberinə köklənib, Ali Baş Komandanın hər çıxışı, hər sözü dillər əzberi olub, atalar misalına çevrilər. İnsanlar daha ürəkli görünür, həyat daha maraqlı gəlir hər kəsə.

*...Vətən oğlu, Qarabağım dardadı,
Bülbül perik, hökmənləq sardadı.
Eşidəndən Koroğlu meydandadı,
Yağlıların quş ürəyi səksənib!*

*Ərşə tutan bir Allahım da haqdır,
Kərbəlada axan qanım da haqdır.
Çək ləşkəri dörd bir yandan, di vaxtdır,
Deməsinlər Azərbaycan təklənib!..*

(Ş.Sahin)

səbəbi bəlli olmalıdır, əks halda sağalması müşkülə çevrilir.

...Azərbaycanı Ulu Yaradan dünyanın elə bir nöqtəsində var edib ki, suyu, torpağı, iqlimi, bitki örtüyü, flora və faunası heç kəsə bənzəmir, neyi yoxdu ki, Azərbaycanın..!? Ayağını qoymuşun hər qarış torpaq sərvətlidir, əlini uzatdığını hər budaq bar verir, məqəddəs kitabımız Quran yazdı:

"Biz min dərd verdik, min bir dərman" ifadəsi sanki elə bizim ana torpaqlarımızın boyuna biciilib, tanrıının dərman deyə bəxş etdiyi bütün nemətlər təbietdədir, bitkilərdə, çiçək və güllərdə, ot və yarpaqlarda, sunda üzən baliqlardadır... Azərbaycanın təbiəti özü loğmandır!

Bunu dünyanın köləsi, insanlığ adına ləkəsi olan erməni de biliir.

İşgal edilmiş ərazilərimizin yeraltı və yerüstü sərvətlərini uzun illər yığış ölkədən çıxaran bu üzən nəşrələr əlbəttə öz xoşuya el çəkməzdilər doğma Qarabağdan...

Hər gün xəyalında doğma yurduna sarı boylandı, yolları, yoxuşları xatırladı, darıxdı, səbirliyə qəbul etdi, amma barını yemediyi meyvə ağaclarına ağı dedi...

*...Boyladım durmadan, əlim qasımda,
Dağların yolunu gözümüzən asdım.
Torpaq həsrətimi mən bu yaşımda,
Sonuncu nəfəs tek dözümüzən asdım...*

Ölkə Başçısının əsir torpaqlarımızın qaytarılması uğrunda hərbi müdaxiləyə qalxması bəl-

ƏDALƏT •

14 noyabr 2020-ci il

Dövlət Xidməti vətəndaşlara müraciət edib

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkışafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti vətəndaşlara müraciət edib.

Müraciətdə deyilir: "Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri 30 ilə yaxın bir müddətə Ermənistən Respublikası tərəfindən işğal edilmiş torpaqlarımızı azad etmişdir. İşğal nöticəsində bir milyon nəfərə yaxın Azərbaycanlı ata-baba yurdundan didərgin düşmüş, ərazilə olan bütün infrastruktur məhv edilmiş, eləcə də tarix və mədəniyyət abidələrimiz Ermənistən Respublikasının təcavüzkar siyasetinin qurbanına çevrilmişdir.

Ötən müddət ərzində Ermənistən tərəfi qeyri-qanuni fəaliyyətini davam etdirərək Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərində yerləşən müxtəlif dövrlərə aid daşınmaz tarix və mədəniyyət abidələrinin bir qismini dağıdaraq yox etmiş, bir qismini mənimləşmiş, bir qismini isə vandalizm aktlarına məruz qoymuşdur.

Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli Azərbaycan Ordusunun doğma torpaqlarımızı işğaldan azad etməsi nöticəsində həmin ərazilərdə yerləşən milli-mədəni irsimiz diqqətdə saxlanıla-çaq, bərpa olunaraq yenidən xalqımıza qaytarılacaqdır.

Vandalizmə, dağıntıya və erməniləşdirməyə məruz qalmış tarix və mədəniyyət abidələrinin ilkin görkəminə qaytarılması üçün vətəndaşlarımıza Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkışafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin təşəbbüsünə dəstək göstərməyə çağırırıq. Vətəndaşlarımıdan Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunmuş şəhər və rayonlarımızda yerləşən tarix və mədəniyyət abidələrinin və ya həmin abidələrin fonunda çəkilmiş fotoları skan edilmiş formatda Dövlət Xidmətinin rəsmi elektron ünvanına göndərmələri xahiş olunur.

Qabaqcadan milli-mədəni irsimizin bərpa olunaraq yenidən xalqımıza qaytarılması işinə dəstək göstərən hər bir vətəndaşımıza təşəkkürümüzü bildiririk".

Seyran CAVADOV

Bu Qələbə sənindir

(Prezident,
Ali Baş Komandan
İllahim Əliyevə)

Sən ən böyük Komandır, sən ən böyük Komandan, Qoruyursan yurdunu hərcayıdən, yağıdan. Vətən döyüşlərində sən ən böyük Qəhrəman, Əmrinə müntəzirdir igidlərin her zaman. Namus, qürurumuzdur Qarabağın torpağı, Şuşada da qaldırdın bu üçəngli bayraqı. Mümkün olmayanlar da mümkün oldu sayəndə, "Cənnətim Qarabağ"dan it qovuldu sayəndə. Xalqın düşənən beyni, iti görən gözüsən. Sən bu xalqın vicdani, sən bu xalqın özüsən. Sən qədim, ulu elin bir dirəyi, arxası, Ən uca kürsülərde gurlayan uca səsi, Düşməni ram eyleyən ötkəm, haqlı sözüsən. Sən ey Azərbaycanın Ali Baş Komandanı! Xalqın sevimli oğlu, yurdun şöhrəti, şanı! Sən bu xalqın övladı, sən bu xalqa dayaqsan. Adı rəhbər deyilsən - sən bütün Yer üzündə Ən dahi siyasetçi, yol göstərən mayaksan! Nuruya bu idrakin yumruq kimi bir oldu İlk dəfə ölkəmizdə Prezident, xalq və ordu! Bu ordu oğulların, əsgərlər öz balandır. Hər qələbən əbədi tarixlərdə qalandır. Tarix səni yaratdı, sənsə tarix yazırsan. İdrakinla, sözünə düşmənə gor qazırsan. Düşmənimiz hiyləgər, dışındən damsə da qan, Dünyanı qaldırsa da, bize atsa da böhtən, Hər sözün bayquşlara tutarlı bir şillədir, Hər şeyi görür xalqın, bu el də səninlədir. Gör necə ailədə gör kimlərdən dərs aldın, Odur belə parladin, odur belə ucaldın. Heydər bu xalqın oğlu, sən Heydərin oğlusan. Onun kimi Öndərsən, onun kimi Ulusan!

Qalxdı xalqım ayağa, sarılıraq silaha, Tapınaraq bayrağa, baş əydi bu torpağa. İlhamla döyüşdülər, sevincim aşib-dasıdır, Mənim ulu xalqımı bu şücaət yaraşır. İlham ilə sabahə gedən bu yol haqq yolu, Vətəni birləşdirən - Vətənin şahrah yolu. Vətənin şah damarı bu doğru yoldan keçdi. Düşmənlər silahını, tankını atıb qaçı... Sühə naminə döyüşən oğulların qəhrəman, O sülhə, o zəfərə analar deyib qurban. Zəfər qazandı ordum, qurtuldu ana yurdum. Qovuldu bir it kimi Qarabağdan erməni! Üçəngli bayraqım da Vətənin göylərində

Dönmüş qövsi-qüzeħə hər şəhərdə, hər kənddə. O ilahi Himn də səslənir pərdə-pərdə. Gecədən təntənədir, oyaqdır Azərbacan, Paşinyan virusundan bu ellər qurtardı can. "Korona" da görünmür gözünə həyəcandan. Xəstəlik, uzaqda dur igiddən, qəhrəmandan! Bütün züy tutanlarla, lobbisiyle bir yerde Xalqıma qənim çıxan düşmən qoy düşsün dərdə. Bayraqlara bəzəndi Bakımızın səməsi, Qalxdı alqış nidası, bayram etdi el, hamı, Allahın köməyiyle oldu Zəfər bayramı! Tutanda tutmacası yenə azığın düşmənin, Başından elə vurdun, əzdi yumruğun sənin Dişi qana batmış. Qana dadanmışın sən Sindirmışan dişini, cüñki o qanmir sözdən... Sənin dəmir yumruğun əzdi bizi əzəni, Əhrimən də onuntək bilməzdi şər əməli.

Yetişir həsrət sona, bizimkider Qarabağ! Qarabağ - Azərbaycan! Bizimdir bu dağ, o bağ! Bağ deyəndə adı var, xaraba qoyub yağı "Cənnətim Qarabağ", "zinətim Qarabag". Əmriliyələ azad etdi onu alovdan, oddan, Fərمانla qurub-tikir o saat da Komandan.

Öz məglub durumundan sinaraq yasa batan, Xalqımızın ünvanına min böhtən, min şər atan, Qaladığın "Ocaq"da sən də alış, alış, yan! Uşaqların qatili, Xocalının cəlliadi, Xaraba bayquşları, Zori-Köçər-Paşın-yan. Bu gün, bu son durumda götürüb "yeddi şərt"i, Boşaltı qalan torpağı, Ermənistan "rəhbəri"? Get, son gedisiş olsun, Ermənistan əsgəri! İtil, bax qovdu səni bir "iti qovan kimi" Azərbaycan rəhbəri, Azərbaycan əsgəri.

Canımız sənə qurban, Azərbaycan torpağı! Qaldırdıq Qarabağda bu üçəngli bayraqı! Mənim bu haqq işimdə qorusun Allah sizi, Azərbaycan rəhbəri! Azərbaycan əsgəri! Mübariz əsgərimin poladdır iradəsi. Allähin işinə bax, ruhlara çatır səsi. Babəklər övladına haqq savaşı yaraşdı, Bize bu haqq döyüşü, haqq vuruşu yaraşdı. An-an, saatbasaat Qələbə yaxınlaşdı. Qanla yoğrulan torpaq oldu bütöv bir Vətən. Qarabağ, Azərbaycan yenə oldular bir can! Dostlara da pay düşdü bu günün sevincindən. Qorusun səni Allah, Zəfər qazanan əsgər! Doğma evə, ocağa Qələbəyle dön, əsgər! Sən ey Azərbaycanın Ali Baş Komandanı! Xalqımızın böyük oğlu, elin şöhrəti, şanı! Sən xalqının əsgəri, həm orduya Komandan, Hər kəsin Prezidenti, hər ürəyi duyansan. Bayraqımın altında gör neçə xalq can deyir! Yumruq kimi birləşib: "Can, Azərbaycan!", - deyir. Bu ellərlə bir yerde bu hünərlər sənindir! Bu orduyla bir yerde bu zəfərlər sənindir!

Səyyad Sərraf

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Səni başdan çıxardı terrorist lobbin, axmaq, Dedin "armeniya"dır, bizim olmalı Artsaq. Ağzın hey köpüklandı danışdıqca qurumsaq! Özün də inanmadın bu lafa, çün yalandır, Qarabağ Azərbaycandır!

Budur, əzdim burnunu, çıxmayır səs-səmirin, İndi gedin heybətdən dağı-daşı gəmirin! Bil ki, bundan sonra mən olacağam qənimin, Get bari İrəvanda od vur özünü yandır, Qarabağ Azərbaycandır!

Yenə də havalanın Şuşada Xanın səsi, Yayılır hər tərəfə "Qarabağ Şikəstəsi". Ucalır Xankəndində əsgərimin gur səsi, Get zavallı xalqını həqiqətə inandır, - Qarabağ Azərbaycandır!

Ta qədimdəm bu günə şanlı bir tarixim var, Yarışır bayraqıma qonsun göydən uluzlar. Qarabağ zəfərim də tarixdə yerin tapar, Əmin olsun qoy dünya, otay, bu tay bir candır - Qarabağ Azərbaycandır!

Dedin "Şuşa vot naşıy ya skaju oti do"... Qırḍim mən də ordunu, dedim sənə "idi na..." Qoymuşam yekə bir nida. Bunu qanmayan Nikol, axırıcı adamdır, - Qarabağ Azərbaycandır!

Ramiz İsmayıllı

Qələbə Nəgməsi... Zəfər Nəgməsi!

Yaradandan bir ətasan xalqa sən, Mayak sənsən,dayaq sənsən, arxa sən, Biza inan,bizə güven,arxa san Simsarımız,sirdaşımız Türkiyə! Var ol, yaşa qardaşımız Türkiyə!

Ər oğludur Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Alqış sənə İlham kimi Ər Doğan Bu vətəndə ərən doğur hər doğan Nəvəsiyik Cavanşirin,Babəkin Axmaq diğə torpağımdan əl çəkin

Haram olsun duz-çörəyi bu yurdun, Yalın artıq oldu,yeyib qudurdun, Saf su içib temiz hava udurdun Zəhərlədin havasını,suyunu Öz əlinə dərin qazdin quyunu

Bu işgala illər boyu düzülməz, Haqq-ədalət incəsə də üzülməz, Qoz beliniz qəbirdə də düzəlməz Əqrəb xislet,tülkü sifət erməni Siza lənət,siza nifrət erməni

Dağıtmışiq qurduğunuz bəndləri, Azad etdik şəhərləri,kəndləri, Puça çıxdı hiyələri,fəndləri Siçan kimi deşik gəzir diğalar "Məzəlüm,faşir,yetim-yesir"diğalar

Bayraqında al qanımın rəngi var, Millətimin yağırlarla cəngi var, Siza qan uddurur yüz min cəngavər Bu zəfər orduzu Azərbaycanın! Müzzəfər orduzu Azərbaycanın!

"Onun-bunun dabanını yaladın" Küçük kimi quyuğunu buladın Bəsdi daha torpağımı taladın, Daraşmışızdır canımıza bit kimi, "Bu torpaqdan qovuldunuz it kimi"

Qiyamətə qalmayacaq qisası, İstər hərbi yolla, istər siyasi Qarabağda müxtəsəri, qisası Sancılacaq Azərbaycan bayraqı Qabağında diz çökəcək erməni Yalvaracaq,dil tökəcək erməni Zariyacaq:Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ Azərbaycandır!

Əliəsgər
Qənbər oğlu
Abışzadə

Qovuşdu rəhmətə
gözəl babam Yengibar

Hər gün zəng edərdi,
Deyərdi:
- Çıxaq arxin başına.
Hərdən o tez gələrdi,
Məni gözləyərdi,
Hərdən mən gelərdim,
Onu gözləyərdim.
Oturardıq, səhbət edərdik...
Mənə söz vermişdi -
Aparacam səni Bakıya.
Kaş ki, ölməyəydi babam!
İndi kim aparacaq məni Bakıya,
Kim aparacaq arxin başına?!

Sabirabad,
Türkədi kəndi

Sevincdən dolsun göz yaşları

Axsın göz yaşları seltək sevincdən
Kimsənin qəm üçün gözü dolmasın.

Həmyerlərimiz, mərhum şair-filosof Əhməd Elbrusun çox uzaqgö-rən misraları xalqımızın bugünkü ovqatına sirayət edir. Deyir, gülür, ürəkdən sevinir. Qəlbimiz riqqətə gəlir. Ancaq gözlərimizdən ahan yaşalarıdır. Qeyrətimiz, şərəfimiz olan Qarabağ artıq doğma Azərbaycannı ayrılmaz bir parçasıdır. Və axıtdığımız göz yaşları məhz gələ-cək xoş günün, aşib-dəşənsevincli günlərinə hesablanıb. Və, uca Tanrı-nın yardımı ilə bu xoş günü, gələ-cəyin tecəssümünü ulu öndərimiz Heydər Əliyevindəyərli varisi, böyük vətənpərvər oğlu, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev yaratdı.

Bu gün şəhidlərimizin, torpaq yolu-nda canımdan keçənlerin ölməz ruhu göylərdən baxır, bizimle birgə sevinir. Çünkü onların qanı yerde qalmadı, qisasları artıqlaması ilə alındı.

Bu gün bütün türk dünyası sevi-nir, bayram edir. Haqqı ədalət axır ki, öz həqiqi yerini tapdı. Prezidenti-

miz, Ali Baş Komandan İlham Əliyev-in müdrik siyaseti, başçılığı altında Azərbaycan xalqı, əsgəri əsrlərle bərabə qəlebə çaldı. Dünya coğrafiyasında yeni tarix yaran və yaranadı Azərbaycan xalqı bir daha sübt etdi ki, o, yenilmez, qorxmaz, qeyrətli, döyüşkən xalqdır. Və, Azərbaycan xalqının keçirdiyi ağır, ezəbl, mə-şəqqətli illər artıq sona yetdi. Büyük xalqımızın, Azərbaycan övladlarının sevinməyə, sevinc göz yaşları axt-mağa mənəvi haqqları var:

*Yox olmur
torpağa töküln
Şəhid qanı.
Yaşasın,
nəfəs alsın deyə
Torpağın canı...
Bitsin, gəyərsin
Yenilməz əsgər.
Düşmən üzərində
Calsın zəfər
Bu əsgər sabah da
qalxıb ayağa,
Dönsün zırvalərdə
uca bayraqa...*

Adil MİSİRLİ

ƏDALƏT

14 noyabr 2020-ci il

VAQİF YUSİFLİ,
filologiya elmleri doktoru

POEZİYA SUSMUR...

VƏTƏN ƏSGƏRDƏN BAŞLA YIR

(Tənqidçinin publisistik düşüncələri)

"Savaş bitməmiş hələ"

Ayqut ayının sonlarıydı. Hələ torpaqdan, səmadan, Qarabağdan Böyük Vətən mühərribəsi sədasi eşidilmirdi. Düşmənə iyul dərsini verdik, Azərbaycan ordusu öz yənilməz gücünü göstərdi. Amma erməni vəhşilərinin illerdən bəri Azərbaycanımızın ayrı-ayrı kəndlərinə, şəhərlərinə qəfil hücumları davam edirdi. Hələ:

Xalqın qulağı dolub
sühl, atəşkəs sözündən
Yalançı ümidi lərdən,
"danışq" hiyləndən.
Sühl çəçyi dibçəkdə...
ATƏT-in ofisində
Saralır yavaş-yavaş
Azadlıq həvəsində.
BMT qətnaməsi
Quru sözdür, quru söz!
Millətlərin ayaqda
Toz olan qıruru-söz!

Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı "Savaş bitməmiş hələ" uzun şeirində ("Ədəbiyyat qəzeti", 29 avqust) xalqa olub-keçmişlərin iibrət dərsi xatırlardı. Həmişə, bütün yaradıcılığı boyu Vətən, Millət, Azadlıq sözlərini həqiqət və mənəviyyat olıfbası kimi təsdiqləyən bir şairin bizim də ürəyimizdən xəbər verən narahatlıq obəs deyildi. "Savaş tarix öündə bir namus imtahanı, Savaş-ruhanı sınağı, kişiliyinmeydanı"- bu, artıq 30 il torpaqları işğal altında olan bir ölkənin artıq pessimizm, ruh düşgünlüyü, "qəzəbindən ümidiñ də üstündən qələm çəkən" bir millətin savaş ruhunu, "Ayağa dur, məmləkətim!" çəğirişinin poeziya harayı idi. Sabir Rüstəmxanlı ötən otuz il ərzində Azərbaycanın və Azərbaycan insanının taleyini öz öününe getirir, xalqın içinde püşkürən intiqam alovlarının bir gün gülleyə, məmriyə çevriləcəyinə inanır. "Axır tarix çayları, hər üşyan bir şəlalə, Dinle, dağlar deyəni, Savaş bitməyib hələ!". S.Rüstəmxanlı bu şeirlə bir çoxlarının içində dolan ümidsizliyi, pessimist əhval-ruhiyəni savaş, döyüş ruhuna kökləyir, 30 illik intizarın bir gün sona yetəcəyinə inanır. Çünkü bu otuz ilə mənəviyyat alməndə boşluqlar, çatlar da düzüm-düzündü. Çünkü "Zirvənin qarı çəkmir çadırda doğulan", "Ekranda şit dirinqi", "Hardadir "Gəngi" dərsi yol göstəre bir gəncə? Çünkü "Qeyrət, şüur, heysiyyət pulun əlinde kölə". Amma bu mənzərə xalqın, millətin savaş ruhunu söndürə bilməzdi, Azərbaycan ordusu Ali Baş Komandanın bir əmrinə hazır idi.

Oyan, sıyrıl səbrindən!
Vaxt gözləmir, vaxt uçur,
Barı indi silkələn, indi ayılsın başın,
Başlansın tarixinin ölüm-dirim savaşı!

O savaş başlandı -Azərbaycan ordusu bu qırx gün ərzində öz müharibələr tarixinin ən şənli səhifələrini yazdı.

Zillət ilə ləzzəti olmaz, hayatın, dustlar,
Nəqdi-can sərf eyləyib dünyada kam almaq gərk.
Əcz ilə dönmək əduðən sohildir, himmət tutub,
Ya şahid almaq gərk, ya intiqam almaq gərk.

Dahi Füzulinin bu qitesi əsrlərdir ki, ədalətli savaşın, döyüşün, müharibənin məramı kimi səslənir.

Beləliklə, savaş başlandı. 27 sentyabr gündündən başlayıb bu xalq heç bir tarixi dönəmdə olmadığı qədər böyük savaşın içində qatıldı. Azərbaycan ədəbiyyatı, xüsusiət poeziya bu savaşın ruhçusunu missiyasını öz üzərinə götürdü. Mən bu qırx gündə qəzet ve jurnallarda dərc edilən şeirlərə diqqət yetirmişəm- poeziyamız demək olar ki, bir aparıcı mövzuşa köklənib. Qələbə, Azərbaycan ordusunun və Azərbaycan əsgərinin, Ali Baş Komandanının, onun siyasi və hərbi uğurlarının tərənnümü, Qarabağ, artıq işgaldən azad olunmuş torpaqlarımıza tezliklə qayıtmaq, yurd-yuva həsrətinə son qoymaq arzusu və bir də Azərbaycan əsgərinə yazılır məktublar ..Göründüyü kimi, Böyük Savaş poeziyanın da tematikasını dəyişdirir. Hiss olunur ki, hətta cavan şairlər də öz fərdi, subyektiv hissələr, duyular aləmindən, xüsusiələ, sevgi lirikasından savaş lirikasına meyl edirlər. Gənc şair Fərid Hüseyn "Yumruq günü" şeirini ("Ədəbiyyat qəzeti", 3 oktyabr), Qarabağımıza və şəhidlərimizə itah edib. Fəridin metaforik düşüncə tərzi bu şeirdə də bəriz nəzərə çarpır:

Güllələnən heykəllər sağalacaq,
daşların yarasına
yeni tarix məlhəm qoysaqq.
Ot basmış yollar
kiməsizliyin xəcalat tərini siləcək,
bütün yollar vətənə döñəcək.

Gənc şair Leyla Əliyeva "O dərdli uşağın göz yaşı üçün" şeirində Tovuz döyüslərindəki itkidən doğan kədərli hissələrini ifadə edir. Amma bu şeirdə kədər hissə ilə qələbəyə inam intonasiyası qoşa addımlayıb. Göz yaşlarını, itkidən doğan qüssəni qələbəyə doğan inam əvəz edir:

Ağlayır bir ata itirmiş uşaq,
Ağlayır göylərə Günsə də bu gün.
Ellikəcə savaşa hazırlıq Vətən,
O dərdli uşağın göz yaşı üçün.

QALIB İTONASIYASI

Azərbaycan ordusu işğal olunmuş torpaqlarımızı müzəffər yürüşü ilə özümüzə qaytarınca şeirində də qəlibiyyət intonasiyası, qələbəyə inam hissələri getdikcə güclənir və poeziyamız sanki üçrəngli bayraqımızın sanctiliyi ucalıqlara öz nefəsini, sosunu qatır. Xalq şairi Vahid Əziz'in silsilə şeirlərinə ("Ədəbiyyat qəzeti", 31 oktyabr) diqqət yetirək:

Nəğmətək dillərin əzbəri oldun-
İndi sonin adın düşübür dəbə,
Dalmca yollanb müzəffər Ordun,
Ləngimə, tez yetiş böyük Qələbə!

Bu dörd məsra mən deyərdim, bu gün Azərbaycan poeziyamının bəlkə on vacib atributunu ifadə edir, dərəmzlər, simvollar deyil, məcavzilikdən reallığa çevirilən obrazlar diqqət mərkəzindədir. Vahid Əzizin lirikasında bu reallıqlar çağımızın həqiqətlərini ifadə edir. Baxın: "Azərbaycandır Qarabağ", "Qələbəli Azərbaycan", "Var ol, Ali Baş Komandan", "Tanrı, qorun Azərbaycan Ordusunu", "Yalnız irəliyə, yalnız irəli", "Lap az qalır"-bunlar şurə deyil, qələbə himnləridir,-desəm, yanılmaram. Vahid

Əziz hər gün, bəlkə hər saat o böyük Qəlebənin yaxınlaşacağına tam əməmdir. Hamımız kimi. Onun bu silsiləsində həmin intizarın, həmin gözlemənin eks oldunduğu bir şeiri xüsusiətə nəzerə çarpdırmaq isteyirəm:

Şəninə bəzədim bəyaz kağızı,
düşməni qovaraq qaçan əsgərin.
Alnundan öpəcəm Bayraqımıza
İsa bulağına sancan əsgərin.

Yuxumda görmüşəm-aydınlıqda su,
çin olur gözlərin qaçaq yuxusu.
bircə gün rahatca yatmaq arzusu,
səhəri səngərdə açan əsgərin.

Mərmidən səksəndi bir vaxt bələkdə,
İndi düşmən üstə od ələməkdə!
Qarabağ sevgisi üstələməkdə-
Yadında yar ilə hicran əsgərin.

Od-alov tutacaq sənmüş ocaqlar,
tarixdə qalacaq bu qanlı çəğlər,
arabır xəfifəz dodağı qaçar
mürgidə evinə qaçan əsgərin.

Bu, əsl müharibə və əsgər psixologiyasının poetik əks-sədasıdır. Şair Azərbaycan əsgərinin ümumi, sanki bütün əsgərlərə xas olan obrazını yaradır. Bəli, bu səngərlərdə, döyüş meydanlarında hünər göstərən Azərbaycan əsgəridir. Təbii ki, bu əsgər şeirimizdə hələ öz konkret adı ilə nəzərə çarpır (bu da olacaq), hələ o əsgərin psixologiyası, qələbə əzmi, vətənpərvərlik ruhu tam və dolğun əksini görmürük (bu da olacaq), amma o əsgər bir deyil, yüzlərlə, minlərlədir. Mən İlqar Fəhminin "Balaca kişi" poemasından bir fragmənt diqqəti yönəltmək istəyirəm. Bir çoxumuz bəzən bu fikirdə olmuşuq ki, müasir Azərbaycan gəncliyi içərisində hələ tam yetkinləşməyən, Vətən idealı, həyat amali olmayanlar da var, amma Böyük Savaş başlananda on minlərlə gəncin könüllü olaraq müharibədə iştirak etmək istəyinə nə deyirsiniz? İlqar Fəhmi də o təsəvvüru real həyatımızdan və poeziyadan silmək istəyir..

Dedilər: "Budurmı igid cavanlar?"
Dedilər "Budurmı mord pəhləvənlər?"
Boyları bir tıkə, belləri əyri
Telefon xəstəsi bu uşaq-muşaq
Düşmən gulləsinə sınaq gərəcək?

Kişi yetişdirən kafe, bar deyil
Kişi yetişdirən oddu, alovdu.
Bu gün kişi yeri Park-Bulvar deyil
Bu gün kişi yeri Murovdur.

Bu "balaca kişi" indi "Dikəlib səngərdən, açıb silahı, Yüyürüb qəçəndə düşmən üstüne", "dünən sevgilərlə dolmuşdu gözü, Qəzəblərə dən bu gün qan sızır. Dünən qızlar üçün "sms" yazan, Bu gün öz qanıyla "şücaət" yazır".

Bu qırx gündə müasir poeziyamızın ən başlıca vəzifəsi çəqışnidaları, düşmənə nifrot hayqırıtları, Ali Baş Komandan, Ordu, Əsgər, Xalqın birliyi bir vəhdət halında şeirlərdə səsləndi. Bunları bir-birindən təcrid etmək mümkündür? Azərbaysan tarixində çox qüdlərtli şahlar, sərkərdələr olub, İlham Əliyev bu mogikan silsilənin davamçısı oldu. Amma ədəbiyyat diliyle desək: NOVATOR DAVAMÇI. O, yeniləşəcək (!) Azə-

baycanın siyasi, hərbi, mənəvi modelərini yaradır. Bu qırx gündə ona həsr olunan şeirlərdə haqlı olaraq alqışlar, təhsinlər oxunur, amma vaxtdır ki, enik şeirimizdə də onun parlaq obrazı yaranıb. Mən qocaman şairərimiz-Vahid Əziz, Ramiz Duyğun, Ənver Əhmədin, Zeynal Vəfa-nın, həmçinin onlardan cavan İftixar Piriyevin, daha neçə şairin Ali Baş Komandanə həsr etdiyi şeirlərini xalqı, millətin səsi hesab edirəm. Bu şeirlər oxuduqca böyük Mirzə Ələkbər Sabirin Səttarxana həsr etdiyi şerini xatırlayıram. "Çox yaşa, dövlətli Səttar xan, əfəndim, çox yaşa! Afərinim himməti-valayı- Səttarxanədir" (M.Ə.Sabir). "Var ol, Ali Baş Komandan- çox günahkar nəsillərin üzələrini ağ elədin! (Vahid Əziz). "Qarabağda görünür qızaran Zəfər damı! Şuşa, laçın həsrəli sevdəli qəlbiminin Ali Baş Komandan! Böyük Qələbəmizin Ali Baş Komandanı! (Ramiz Duyğun). Bu şeirlər yazarkən həm də böyük şairimiz Məhəmməd Hadinin 1016-ci ildə qələmə aldığı "Dilek olmaz" şeirini xatırlayıb və o şeirin bu günlə necə səsləşdiyini görürəm:

Bu ağır yük çəkiləməz,
Şu acılar içilməz.
Sənsiz, a parlaq dilək,
Qaranlıqlar keçilməz.

Dırılık qararanda,
Onun gündüzü sənsən.
Biz ağlardıq həmişə,
Güldürən bizi sənsən.

Məyus olma, amandır,
Məyus olmaq yamandır.
Qorxaq diləksiz yaşar,
Millətim qəhrəmandır.

Bu gün poeziya da elə bu həqiqəti qələmə alır. Ali Baş Komandan, Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri və Xalqın birlüyü. İlham Əliyev bu qəhrəman millətin gücünü, potensial döyüş enerjisini, əsgərlərimizin qəhrəman ruhunu səfərber etdi.

- Əsgər məktubları. Böyük Savaş tekçə döyüş səngərlərində deyil, həm də arxa cəbhədə baş verir. Əlbəttə, arxa cəbhədə qan tökülmür, amma o Böyük Savaş milyonların üzüyində də davam edir. Həmi intzardadır, Gəncəyə, Bərdəyə, Tərtərə, Ağcabədiyə, Mingçəvərə atılan rakətlərin acısını yaşayır. Şəhidlər, döyüsdə yaralanalar... Amma bu mühərbiyədir. İtkilər də təbiidir. Amma arxa cəbhədən dən dərəyidir. Bu gün Böyük Savaş poeziyasında yeni bir xətt - "Əsgər məktubları" təsəlliçi bir rupora çevrilir. Tekcə təsəlli? Yox, on başlıcası, Qələbəyə çağırış... Həyat Şəminin, Nurane Nurun, Sərvəz Hüseynogluğun, Fəxrəddin Əsədin, Nəzakət Məmmədlinin "Əsgər məktubları" Böyük Vətən mühərribəsində S.Vurğunun, Süleyman Rüstəmin, Rəsul Rzanın, Nigar Refibəylinin, Əhməd Cəmilin döyüşçülərə yazdığı mətbətlər xatırladır. Amma bu məktublar indiki Böyük Savaşın bələtiləridir.

Nə yazım sənqə əsgər?
Söz də tapa bilmirəm.
Söz, Şuşada yazaram,
Tutaram əllərindən
Görüşəndə yazaram.

Həyat Şəminin bütünlüklə "Əsgər salam" silsilesi, əslində, Sözlə (ümid, inam, qayğı, şəfəqqət) doludur, bu şeirlərdə əsgəri ruhlandırmaq da var, ona xilaskar kimi ana, bacı şəfqəti də... "Sən tarix yazarsan qazdıqca səngər", "Qoy Vətən desin ki, sənsən xilaskar". Həyat Şəmi Füzulinin Gecəgözlü kəndindəndir, o kəndin bir qadını "Evsiz-eşiksiz qalmışdı, torpaqsız qalmışdı, Qarabağlı qadın"-o kəndin bir şairi vardi-Mətləb Misir, o, Füzulinin əzələt olunmağını görmədi. Amma inanram ki, ruhu indi sadır.

Əlbəttə, bütün "Əsgər məktubları" eyni ovqatı ifadə eləmər. Bəzilərində "Salam, əsgər!" nidası ilə çağırış rühu səslənir (bir=birpini tekrar edən məqamlar da nəzərə çarpır), əsgərin xilaskarlıq mitssiyasi ifadə olunur, Xalq şairi Qabil demişkən: "Ümid sənədir ancaq, Azərbaycan əsgəri!". Bəzilərində isə əsgərin özünün məktubları, təqdim edilir (41-45-ci illərdəki "Gözəl məni"" nikbin intonasiyası yada düşür). Fəxrəddin Əsəd də belə bir ovqatı qələmə alır:

Gülüm qoxunu duydum,
sanki elə yaxını.
Qolum üstə yatrısan,
qaçırımuram yuxunu!

Qayalar silkələnir
düşmənləri daşlayır.
Hardaki keşikdəyəm
Vətən məndən başlayır.

Poeziyamızda bu obrazın öz ənənəsi var (S.Vurğunun "Ananın öyüdü" şeirini yada salaq), bizim Böyük Savaşda da bu ənənə davam edir. Həç bir varlıq Ana qədər əsgəre doğma deyil. Siz televiziya kanallarında şəhid analarının göz yaşlarını çox görmüsünüz.

Həm də öz qəhrəman oğullarıyla fəxr edən anaların da (Nəzakət Məmmədlinin "Mən zabit anasıyam" şeirində olduğu kimi) qürur hissini. Nurane Nurun "YUTUB"dan oxuduğum bir şeiri isə Ana-Oğul məhabətinin bu gün ən bariz bir nümunəsidir.

Oğul, bəlkə darıxımağın
Həddini çoxdan aşmışam.
Səni üşütməyim deyə,
Bu il qışla dostlaşmışam.

İgid oğlum, Vətən sənən
Sən Vətənin əmanəti.
Bu bir şeir deniyil, balam
Bu bir qürur əmanəti.

Səni gətirən yollara
Mən baxıram, sən heç baxma.
İkimizin yerinə də,
Darıxacam, sən darıxma.

Aygün Bayramova: "Ermənilərin torpağı olmayıb"

"Hamı kimi mən də sevinciliyəm. İnanın ki, həmin gün, qələbə xəbərini eşitdiyim gecə yatmadışam. İnanın ki, həddindən çox sevinciliyəm. Elə bil ki, dərin bir yuxuda idim. Fikrimcə, hamı mənim kimi düşünür. Qarabağ həsrəti ilə illerdər ki, yaşıyırıq. Bu günü o qədər gözləmişik ki. 30 ildir ki, bu tarixi günü gözləmişik. Biz torpaqlarımızı düşməndən azad etmişik. Kiminsə torpağına göz dikməmişik. Mən Şəhid olanların ruhu qarşısında baş əyirəm. Allah onları məkanlarını cənnət eləsin. Allah Ordumu zu qorusun, Ali Baş Komandanımızı qorusun. Həqiqətən, qəribə hissələrdir. Bunu da deym, inanın ki, soyuq düşəndə səngərdə, yüksəkliklərdə vuruşan əsgərlərimizi düşündürdüm, onlara dua-lar edirdim.

Bilirləriniz necədir? Burada nə qədər yaxşı şəraitimiz olsa, nə qədər hər şey gözəl olsa da,

amma insanın doğulduğu torpaq, havasını ududuğu, suyunu içdiyi bir məkan var axı. Torpaq canımızdır, qanımızdır. Hamımız çox sevinciliyəm. Allah bu sevinci bize çox görməsin. Gün o gün olsun ki, torpaqlarımızı çiçəklənsin. İnanın ki, ermənilər o torpaqlara o qədər işgənce veriblər ki, torpaq da onları qəbul elemir".

Bu sözləri Adalet.az saytına açıqlamasında Xalq artisti Aygün xanım Bayramova deyib:

"Vaxt gələcək ki, o torpaqlarda evlər tikəcəyik, bağlar, bağçalar salacaq. Hər bir şey olacaq. Hər şey gözəl olacaq. Çox, çox gözəl ola-

caq. Ermenilərin heç vaxt torpağı olmayıb. Onlar bir tayfadır. Özleri də çox gözəl bilir bunu. Qarabağ bizim torpağımızdır. Baxın, işgal vaxtında, bu neçə il ərzində Qarabağdan, Şuşadan, Ağdamdan bir müqəm ifaçısı çıxdı? Bir tarzən çıxdı? Bir kamança ifaçısı, bəstekar yetişdi? Olmadı. Ola da bilməz. Bu mümkün deyil. Ona görə də Qarabağ bizimdir. Hamı kimi mən də sevinciliyəm. Əzizlərimiz, doğmalarımız o torpaqlardan məcburi köckün düşüblər, bu günü də onların neçə gözlədiyini hər kəs yaxşıbilir.

O günü gözləyirəm ki, Qarabağa ayağım dəysin və mən torpağı qucaqlayıb bağırma basım. O günü səbrsizlikle gözləyirəm. Ki, ermənilərin, murdar ermənilərin qoşunları oradan çıxarılsın və minalanmış müyyən ərazilər təmizlənsin, biz də torpaqlarımıza geri dönək. Bizim güclü Dövlətimiz var, Liderimiz var. Allah Cənab Prezidentə can sağlığı versin.

Ali Baş Komandanın sayesində her şey öz həlli-ni tapdı.

Xatırlayırsınızsa, siz mənə mühərbiə vaxtı zəng edəndə demişdim ki, mən yalnız torpaqlar alınandan sonra danışacam. Dedim, tam qələbə çalınsın sonra. Bilirləriniz niyə? Çünkü mən qələbə əzmi ilə danışmaq istəyirdim. İnanın ki, Ağdamda bir tədbir olanda ora gedəndə neçə gün özüme gələ bilmirdim. Fikirləşirdim ki, Ağdamın işgal altında olan hissələri var. Amma indi Qarabağ azaddır. Bir Qarabağlı kimi tam səmimi söyleyim, müsahibələrde Ağdamdan söz düşəndə yarımcıq qalmış arzularım gözümüzün önündə canlanırdı. Bu gün Allaha çox şükür ki, qələbə hissələrini yaşayıraq. Bir daha deyirəm, bu torpaqlar Şəhidlərin qanı bahasına alındı. Onların ruhu qarşısında baş əyirəm. Allah Xalqımızı, Ordumuzu, Ali Baş Komandanımızı qorusun".

Rövşən Tahir

Superliqa klubunda
yeni baş məşqçi

Türkiyə Su-
perliqa təm-
silçisi "Ka-
sımpaşa"nın
yeni baş
məşqçi si
müəyyənə-
şib.

Qol.az xəbər verir ki, boş qalmış baş məşqçi vəzifəsinə İrfan Buz təyin olunub. O, istefaya göndərilən Mehmet Altıparmakı əvəzləyib. Onunla bu mövsumun sonuna kimi müqavilə imzalanıb.

Qeyd edək ki, İ.Boz Türkiye 1-ci liqa təmsilçisi "Bursaspor"u çalışdırıb.

Neymar millidən kənarlaşdırıldı

Braziliya
millisinin
lideri Ney-
mar yığ-
manının qar-
şı dək
oyunlarında
iştirak
etməyə-
cək.

Qol.az
xəbər verir ki,
zədəli
olan

PSJ-nin hücumcusu noyabrın ortalarına qədər meydana çıxa bilməyəcək.

Neymar millinin DÇ-2022-nin seçmə mərhələsində noyabrın 14-də Venesuela və 18-də Uruqvayla keçiriləcək qarşılaşmalarında meydanda olmayıcaq.

Onun artıq yığmanın heyətindən çıxarıldığı bildirilir.

Xatırladaq ki, Neymar Çempionlar Liqasının qrup mərhələsinin 3-cü turunun "Başakşehir"lə görüşdə bud əzələsindən zədələnmişdi.

Elanlar

Quba rayonu Aqrar İslahat Komissiyasının 1997-ci il 01 noyabr tarixli 14 nömrəli qərarı ilə Quba rayon sakini Hacıyeva Kəmalə Baba qızına məxsus Quba rayonu Məçqə-Xaçə kəndində yerləşən ümumi birgə 1.36 ha torpaq sahəsinə verilmiş Azərbaycan Respublikası Torpağa Mülikiyət Hüququna dair JN-0096 Kod 30321068 Dövlət Aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kurdəmir rayon Aqrar İslahat Komissiyasının 24.07.2004-cü il tarixli 01 sayılı qərarı ilə Kurdəmir şəhər sakini Məmmədov Etibar Heydər oğluna adına verilmiş 27.12. 2010-cu il tarixli 131 nömrə ilə uçota alınmış A056626 sayılı torpaq sahəsinin Planı və ölçüsü itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Səfərberlik və Hərbi Çağırış Üzrə Dövlət Xidmətinin Kurdəmir Rayonu Şöbəsi tərəfindən Ağayev Qismət Böyükəga oğlunun adına 15.03.2018-ci il tarixdə verilmiş sx:0391080 sayılı hərbi bilet itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Aqrar Elm və İnnovasiya Mərkəzinin direktoru İmran Cümşüdov və kollektivi Bitki Mühafizəsi və Texniki Bitkilər Elmi Tədqiqat İnstitutunun direktor müavini

Sahib Cabbarovun

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə bəşərəyi verir.

Bütün qrupların tərkibi dəqiqləşdi - Avro-2020

Avro-2020-nin bütün qruplarının tərkibi dəqiqləşib.

Qol.az xəbər verir ki, pley-off mərhələsində final oyunlarından sonra son 4 komandanın da hansı qrupda yer alacağı bilinib.

Şimalı Makedoniya C, Şotlandiya D, Slovakiya E, Macarıstan isə F qrupunda mübarizə apara-caq.

A qrupu: Türkiyə, İtaliya, Uels, İsviçrə

B qrupu: Danimarka, Finlandiya, Belçika, Rusiya

C qrupu: Niderland, Ukrayna, Avstriya, Şimalı Makedoniya

D qrupu: İngiltərə, Horvatiya, Şotlandiya, Çexiya
E qrupu: İspaniya, İsviçrə, Polşa, Slovakiya

F qrupu: Macarıstan, Portugaliya, Fransa, Almaniya

Xatırladaq ki, koronavirus pandemiyası səbəbindən Avro-2020-nin final mərhələsi 1 il sonraya təxirə salınıb.

Qitə çempionatı Bakı da daxil olmaqla Avropanın 12 şəhərində 2021-ci il iyunun 11-dən iyulun 11-dək keçiriləcək.

Bakı Olimpiya Stadionunda A qrupunun İsviçrə - Uels, Türkiyə - Uels və Türkiyə - İsviçrə qarşılaşmaları, eləcə də 1/4 final mərhələsinin bir oyunu olacaq.

Ronaldo "Juventus"da qalmadı istəyir

"Juventus"un futbolçusu Kriştiano Ronaldo Turin klubundan ayrılmak niyyətində deyil.

Qol.az xəbər verir ki, portuqaliyalı həcumcu ən azı müqaviləsinin müddətinin başa çatacağı 2022-ci ilin iyununa kimi A seriyası təmsilcisində qalmak istəyir. 35 yaşlı oyunçunun klubunun onu satmasının mümkünlü-

yü ilə bağlı heç nə bilmədiyi vurgulanıb. Ronaldonun "Juventus"da rahat olduğu, ailəsinin İtaliyada yaxşı işlər gördüyü bildirilib.

Qeyd edək ki, "Mançester Yūnayed"in Kriştianonu almaq istədiyi iddia olunur.

Xatırladaq ki, "Juventus"un Ronaldonu satmaq istədiyi barədə xəbərlər yayılıb

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:

İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində
yiğilib sehfələnmiş və "Son dakika" MMC
Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N:
3807001941100451111 VOEN: 1300456161
İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ-1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhalle,
"AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.

Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 2000

Sifariş: 25

Çapa imzalanmışdır:
13.11.2020

16 ƏDALƏT •

14 noyabr 2020-ci il